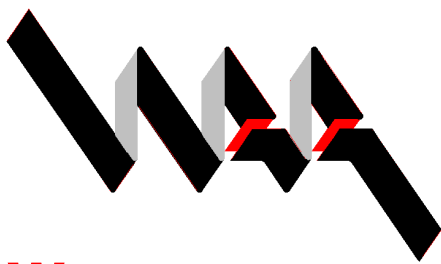

Voorjaarsnota 2026 (Primaire begroting 2027 inclusief 1^e begrotingswijziging 2026)

Gemeenschappelijke Regeling WAA

Werkvoorzieningschap
Aanvullende
Arbeid Venlo e.o.

Venlo, 2 februari 2026

Inhoudsopgave

Bericht van het Dagelijks Bestuur	3
1. Inleiding	3
2. Bestuurlijke structuur t.b.v. uitvoering WSW vanaf 2023 ("Samen Verder!")	3
3. Doelstelling WAA	4
4. Beleidsvisie van het bestuur	4
5. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling	6
6. Koers en bedrijfsvoering van WAA Venlo e.o.	6
6.1. Algemeen	6
6.2. Wet Open Overheid	6
6.3. Uitvoering WSW c.a.	7
6.4. Bijzondere omstandigheden	8
7. Ontwikkeling (WSW-) bezetting c.a.	8
7.1. Algemeen	8
7.2. WSW-bezetting voor 2027 totaal en per deelnemende gemeente	10
8. Economische verwachtingen in het algemeen voor 2027 en verder	10
9. Ontwikkelingen binnen het sociale domein voor gesubsidieerde arbeid overall	12
9.1. Beleidsmatige ontwikkelingen	12
9.2. Ontwikkelingen ten aanzien van de reguliere rijksbijdrage WSW	13
10. Bestuurlijke ontwikkelingen rondom de uitvoering van de WSW door WAA	14
Financiële samenvatting	15
Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid	15
Voorstel tot vaststelling van de begroting	17
Begroting	18
Programmaverantwoording	18
1. Algemeen	18
2. Sociaal beleid	19
3. Financieel beleid	19
4. Uitgangspunten voor de jaarbegroting en meerjarenbegroting	20
Overige paragrafen	24
1. Weerstandvermogen en risicobeheersing	24
2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing	24
2.1 Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie	24
2.2 Risico's in de uitvoering van de WSW	27
3. Onderhoud kapitaalgoederen	28
4. Financiering	28
5. Verbonden partijen	31
6. Lokale heffingen	31
7. Grondbeleid	31
Overzicht van baten en lasten begroting 2027	33
Kasstroomoverzicht	37
Toelichting op de programmabegroting	38
Taakvelden	41

Bericht van het Dagelijks Bestuur

1. Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de primaire begroting 2027 inclusief 1^e begrotingswijziging 2026 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Aanvullende Arbeid Venlo en omstreken (hierna te noemen WAA of Schap). Deze begroting is opgemaakt conform de vanaf 2005 verplichte verslaggevingsvoorschriften voor een Gemeenschappelijke Regeling (BBV).

Deze begrotingswijziging 2026 resp. primaire begroting 2027 is, in lijn met de begrotingen vanaf 2015, naast de algemene uitgangspunten van de in 2015 ingevoerde Participatiewet, onveranderd qua visie en missie. De bestuurlijke uitgangspunten zijn opgesteld in lijn met de nog steeds van toepassing en actueel zijnde strategische koers van het Schap zoals die in 2014 is verwoord en vastgelegd in de documenten "Samen Groeien" en in het verlengde hiervan het strategische koersdocumenten "Samen Anders!" en vanaf 2023 is bevestigd in de documenten middels (bestuurlijke/contractuele) afspraken onder "Samen Verder!".

Omdat de WSW vanaf 2015 geen instroom meer kent, bevindt WAA zich vanaf 2015 al in een permanente krimpsituatie. Een situatie die vanaf 2018 verder is versneld doordat het Schap WAA Venlo e.o. (en in haar verlengde WAA groep nv) vanaf 1-1-2018 niet meer financieel of inhoudelijk verantwoordelijk is voor de uitvoering van de WSW resp. het materiële werkgeverschap voor het 'beschutte deel' van de WSW-doelgroep. Het Schap fungeert nog slechts als formele werkgever en basis HRM/payroll dienstverlener voor dit deel van de WSW doelgroep.

Vanaf 2023 is onder de naam "Samen Verder!" ook een geheel nieuwe organisatorische setting met nieuwe bestuurlijke afspraken voor de uitvoering van de WSW vanaf 1-1-2023 van toepassing. Onder de nieuwe setting is de rol van het Schap niet meer primair operationeel maar sterk beperkt tot een gemeenschappelijk regiecentrum voor sec uitvoering van de Wsw. En is het meer en meer steady as she go's voor het Schap.

Door de nieuwe setting vanaf 2023 blijft het huidige samenwerkingsverband in het Schap voor de uitvoering van de WSW in het gebied Venlo en omstreken behouden voor de deelnemende gemeenten. En hierdoor blijft er sprake van gezamenlijk regie, aansturing en toezicht voor de WSW.

2. Bestuurlijke structuur t.b.v. uitvoering WSW vanaf 2023 ("Samen Verder!")

Het Schap was tot en met en blijft ook vanaf 2023 voor, door en namens haar deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor regie en toezicht op het vorm en inhoud geven aan de uitvoering van de WSW. Het Schap heeft de concrete begeleiding en plaatsing van haar WSW medewerkers vanaf 1-1-2023 tot en met ultimo 2032 contractueel volledig neergelegd bij WAA groep nv. WAA groep nv blijft fungeren als een zelfstandige uitvoeringsorganisatie maar is vanaf 1-1-2023 geen deelneming meer van het Schap maar volledig eigendom van de Gemeente Venlo. WAA groep nv zal, onder de vlag van de gemeente Venlo, primair aldaar nog steeds verantwoordelijk zijn en blijven voor de uitvoering van de WSW maar zal op termijn meer en meer ook voor andere personen passende binnen de doelgroep uit de Participatiewet aan de slag gaan.

Het concreet vorm en inhoud geven aan de integratie van WAA Groep nv met het sociale domein van de Gemeente Venlo én van meerdere en bredere doelgroepen uit de Participatiewet plaatsen in een zo regulier mogelijke werkomgeving, is binnen WAA Groep nv een proces dat vanaf 2023 geleidelijk en stap voor stap is opgepakt. En na de kaderstelling door het college van de gemeente Venlo in 2024 hebben de contouren hiervan in 2025 steeds verder vorm en kleur gekregen. En vanaf 2026 en verder krijgt eea écht praktisch vorm en inhoud. Een proces dat uiterste zorgvuldigheid behoeft omdat, naast de passende ambtelijke processen rondom rechtmatigheid en doelmatigheid,

nadrukkelijk ook cultuurverschillen aan de orde zijn. In dat alles blijft het echter om mensen gaan uit een kwetsbare doelgroep en dat vereist steeds extra aandacht en zorg.

De integratie van WAA groep nv en Team Werk van de gemeente Venlo om verder te komen tot een integrale uitvoering van de Participatiewet in Venlo is en blijft nadrukkelijk een thema in 2026 maar blijft ook daarna een majeur uitvoeringsthema. Het duurt immers een tijdje voordat alles goed is uitgekristalliseerd en e.e.a. is uit getrild. Dit hele proces is niet direct maar natuurlijk wel indirect van groot belang voor het Schap, omdat hiermede een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de continuïteit van WAA groep nv als primaire WSW uitvoeringspartner voor het Schap. Het is en blijft een proces dat zowel het Schap, WAA Groep nv en haar betrokken gemeenten onveranderd met verve en met vertrouwen verder oppakken! Steeds met oog en oor voor en ook mét de mensen die op haar overall zijn aangewezen voor een passende werkplek.

3. Doelstelling WAA

De doelstelling van WAA was, is en blijft het - voor en namens de deelnemende gemeenten - als Gemeenschappelijke Regeling uitvoering geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Participatiewet onderdeel Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) voor de in WAA deelnemende gemeenten Beesel, Bergen en Venlo tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

4. Beleidsvisie van het bestuur

Vanaf 2008 is het beleid van zowel het Schap als haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv primair gericht op het realiseren van passende arbeid in een zo veel als mogelijk reguliere arbeidsomgeving voor alle personen die via de WSW op haar zijn aangewezen. Dit beleid is vanuit het going concern uitgangspunt ook in 2027 en verder onveranderd van toepassing.

Het Schap dient haar maatschappelijke doelstelling te realiseren met inachtneming van en in overeenstemming met belangrijke strategische (maatschappelijk aanvaarde) uitgangspunten zoals rechtmatigheid, doelmatigheid en integer handelen. Zij legt op transparante wijze verantwoording af over het door haar gevoerde beleid en de resultaten hiervan. Zoals gebruikelijk wordt het strategisch beleid van WAA periodiek in een review door het management, het Bestuur en de Raad van Commissarissen afgezet tegen de nieuwste ontwikkelingen en herijkt.

In lijn met het vigerende beleid en met inachtneming van de geactualiseerde uitgangspunten en kaders is onderstaande visie en missie onveranderd van kracht en vastgesteld voor WAA:

- **Missie:** Samen verbinden wij mensen. WAA, en in haar verlengde WAA groep als uitvoeringsorganisatie voor de WSW, voegt waarde toe aan haar opdrachtgevers door de inzet van SW-medewerkers.
- **Visie:** WAA groep is namens het Schap dé professionele organisator van duurzaam werk voor SW-medewerkers bij reguliere bedrijven in de regio Noord-Limburg.

Visie en missie moeten leiden tot een uitvoering van de WSW waarin onderstaande strategische onderwerpen centraal staan en ook blijven staan:

- realiseert voor haar SW-medewerkers duurzame plaatsingen, zowel individueel als in groepen, bij regionale profit en non- en not for profit organisaties en opdrachtgevers;
- ambieert samen met haar SW-medewerkers ontplooiing gericht op maximale loonwaarde;
- de uitvoeringsorganisatie is een proces- en resultaatgerichte organisatie waarin medewerkers ervoor gaan om duurzaam te werken en waar met plezier samengewerkt wordt.

De strategische koers is verder vertaald in onderstaande door het Bestuur vastgestelde strategische uitgangspunten en beleidslijnen:

1. voor de bepaling van de strategische beleidskeuzes van WAA is de uitvoering van de Participatiewet –zowel op regionaal als op lokaal niveau- maatgevend. Het Werkgevers Servicepunt (WSP), dat m.i.v. 2026 is opgaan in het nieuw te vormen Regionale Werk Centrum (RWC), bestuurd vanuit het Werkbedrijf en de in het RWC samenwerkende partners, is in deze strategie vanuit (semi-)overheidszijde als netwerkorganisatie regionaal

ondersteunend naar afnemers en bedrijven en ondersteunend voor de uitvoeringsorganisaties zoals WAA t.a.v. het verbinden in de arbeidsmarkt voor alle regionale brede Participatiewet-vraagstukken van vraag- en aanbod voor gesubsidieerde arbeid;

2. Alle SW-medewerkers blijven formeel in dienst bij het Schap WAA. De rechten en plichten van de huidige SW-medewerkers blijven gehandhaafd.
3. De verantwoordelijkheid voor zowel de regie als uitvoering voor het 'beschutte deel' van de WSW is per 1 januari 2018 geheel in handen van de deelnemende gemeenten zelf. Zij zijn vanaf die datum zelf verantwoordelijk voor zowel het materieel werkgeverschap voor deze WSW groep als het aanbod van werkplekken, net als het plaatsen van SW-medewerkers uit de 'beschutte groep' WSW, alwaar zij (financieel) verantwoordelijk voor zijn onder de WSW. Het gaat dan om zgn. 'beschut werk' en dan meer specifiek om SW-medewerkers met een loonwaarde van maximaal 30% van minimumloon. De gemeenten kunnen zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties. WAA groep nv treedt onveranderd voor deze groep als pay-roller/HR-dienstverlener op. De WAA groep vraagt voor deze vorm van dienstverlening t.b.v. de 'beschutte groep' WSW aan de gemeenten een marktconform tarief.
4. De verantwoordelijkheid om operationeel uitvoering (van intake en begeleiding tot en met plaatsing) te geven aan de uitvoering van de WSW voor het 'niet beschutte deel' van de WSW, ligt vanaf 1 januari 2023 en tot en met 2032 geheel in handen van WAA groep nv als enige contractpartij en maatschappelijk partner hiervoor van het Schap. WAA groep nv was en blijft primair verantwoordelijk voor zowel het voeren van inhoudelijk werkgeverschap voor deze WSW groep als voor kwalitatief en kwantitatief voldoende aanbod van passende werkplekken aan SW-medewerkers uit de 'niet beschutte groep' WSW. WAA groep nv is vanaf 1-1-2023 (financieel) verantwoordelijk voor de volledige exploitatie resp. alle kosten en baten die samenhangen met het begeleiden en plaatsen van deze WSW- medewerkers conform de door deelnemende gemeenten, het schap en WSW-wetgeving gestelde eisen. Het gaat dan om zgn. 'niet-beschut werk' en dan meer specifiek om SW-medewerkers met een loonwaarde van minimaal 30% en maximaal 70% van minimumloon. WAA groep nv kan zelf werkplekken organiseren of deze inkopen bij andere organisaties.
5. De deelnemende gemeenten zijn op basis van de bestuurlijke afspraken uit Samen Verder! vanaf 1-1-2023 ook verantwoordelijk voor het zgn. subsidieresultaat WSW 'niet beschutte groep' en daarmee dan direct zelf (financieel) volledig verantwoordelijk voor alle wettelijke (werkgevers)lasten die voortkomen uit het uitvoering geven aan de wettelijke taak zijnde het bieden van formeel werkgeverschap resp. een arbeidsovereenkomst WSW voor dan ook de doelgroep 'niet beschutte groep' WSW-medewerkers.

In verband met de Bestuurlijke, inhoudelijke en organisatorische veranderingen per 1-1-2023, treedt het Schap vanaf dan op als sec coördinerend en geen uitvoerend shared service centre en centrale inkoop- en dienstverlenende organisatie t.b.v. de volledige WSW voor haar gemeenten. Het Schap brengt hiervoor met ingang van 2023 aan de gemeenten een vergoeding in rekening die verdeeld wordt op basis van een 25%/75% verdeling tussen inwoneraantallen én de gehele groep WSW-ers per gemeente. De vergoeding moet in principe zorgen voor een sluitende exploitatie van het Schap resp. kostendekkend zijn. Eventuele overschotten resp. tekorten hierbij zullen tijdelijk ten gunste resp. ten laste van de algemene reserve van het Schap komen. Overschotten resp. tekorten boven het minimale weerstandsvermogen van het schap ad € 0,5 mio kunnen en zullen tijdelijk worden geparkeerd voor mogelijke voorzienbare extra incidentele kosten en/of in volgende jaren door het schap worden ingezet als egalisatie voor een sluitende exploitatie. Het Schap had en heeft ook in de toekomst immers geen winstdoel.

Bij de uitvoering van de Participatiewet kon tot en met 2022 een gemeente het detacheren van werkzoekenden als instrument inzetten bij de werkgeversdienstverlening. De WAA groep heeft tot en met 2022 voor de invulling van die detacheringsopgave zorggedragen, maar alleen op nadrukkelijk verzoek van haar deelnemende gemeenten én na expliciete toestemming van het Bestuur én alleen met en onder bestuurlijk strikt geformuleerde voorwaarden. Primair was immers kerntaak van WAA zich richten op het verder ontwikkelen van een sociaal detacheringsbedrijf voor sec de WSW-ers met een loonwaarde hoger dan 30%. Voor contracten aangegaan tot en met 2022 blijven de toen gemaakte afspraken gelden en blijft het Schap mede en uiteindelijk eindverantwoordelijk. Met ingang van 2023 is dat niet meer zo; immers met de volledige verkoop

van WAA groep nv aan de gemeente Venlo en nieuwe contractafspraken van 2023 tot en met 2032, is de nieuwe aandeelhouder hiervoor eindverantwoordelijk.

5. Ontwikkelingen ten aanzien van de Gemeenschappelijke Regeling

De huidige bestuurlijke samenstelling is qua bemensing wel, maar inhoudelijk vanaf medio 2022 ongewijzigd.

Het Bestuur van het Schap bestaat uit:

- een Algemeen Bestuur dat bestaat uit een voorzitter zijnde de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Venlo, de penningmeester zijnde de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Beesel, en de secretaris zijnde de vertegenwoordigende wethouder van de gemeente Bergen die benoemd zijn door, voor en namens de colleges uit de drie in het Schap WAA Venlo e.o. deelnemende gemeenten;
- een Dagelijks Bestuur dat bestaat uit een voorzitter die wordt afgevaardigd uit het algemeen bestuur en twee adviseurs, waarbij de twee adviseurs sec een adviserende stem hebben in het dagelijks bestuur.

De bestuurlijke inrichting voldoet op deze wijze geheel aan alle vigerende bepalingen zoals die in de WGR van kracht zijn.

Op bestuurlijk niveau is relevant dat een eventuele herindeling van gemeenten momenteel in de regio Noord-Limburg geen politiek en bestuurlijk issue is. Maar het is natuurlijk in de toekomst niet uit te sluiten dat in het Schap deelnemende gemeenten, direct of indirect toch ooit weer betrokken zijn en/of (wederom) worden bij volgende gemeentelijke herindelingen. Herindelingen die direct relevant kunnen zijn voor de bestuurlijke constellatie en/of het directe verzorgingsgebied van WAA Venlo e.o.

6. Koers en bedrijfsvoering van WAA Venlo e.o.

6.1. Algemeen

De strategische koers van WAA is in 2014 concreet vertaald in het strategische document "Samen Anders!" en o.a. vorm gegeven door vanaf 2014 alle eigen activiteiten van WAA groep nv gecontroleerd en geconditioneerd af te stoten en "naar de markt te brengen". Vanaf medio 2018 staat WAA synoniem voor een sociaal duurzaam WSW-detacheringsbedrijf. In 2014 is ook Bestuurlijk besloten dat het Schap WAA zich alleen richt op de uitvoering van de WSW, waarin nadrukkelijk **niet** de brede doelgroep, die onder de Participatiewet valt, zal worden bediend. Al met al een koers waar bestuurlijk vanaf 2023 langjarig commitment voor is en die zowel het Schap als WAA groep nv als uitvoerder voor de WSW ook in de "nieuwe" toekomst vanaf 1-1-2023 blijven varen. Iets dat ook met het veranderde aandeelhouderschap van WAA groep nv per 1-1-2023, onveranderd voor de uitvoering van de WSW door WAA groep nv in de toekomst blijft en stevig is verankerd in het nieuwe aanwijzingsbesluit en de nieuwe uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst voor de periode 2023 t/m 2032. Een koers die immers succesvol bleek in vorige jaren en waar vertrouwen in is voor de toekomst.

6.2. Wet Open Overheid

De algemene gegevens van het Schap zijn openbaar en gepubliceerd via de link;
https://organisaties.overheid.nl/27320559/Werkvoorzieningschap_Venlo_en_omstreken/#adresgegevens

Het Schap voert één programma uit, de Wet Sociale Werkvoorziening. Als onderdeel van rechtmatigheid hoort ook het adequaat afleggen van verantwoording naar alle participanten, transparantie in doen en laten en integer zijn. Dit zijn de uitgangspunten voor al het handelen en doen en als zodanig benoemd door WAA.

De contactgegevens van het Schap in het kader van de WOO zijn en worden, samen met alle jaarrekeningen en primaire begrotingen, gepubliceerd via de internetsite

<https://www.waagroep.nl/anbi>. Beleidsplannen e.d. worden vooraf opgenomen in de begrotingen. In de jaarrekeningen wordt achteraf verantwoording afgelegd over de realisatie hiervan zowel in sociaal als financieel opzicht.

6.3. Uitvoering WSW c.a.

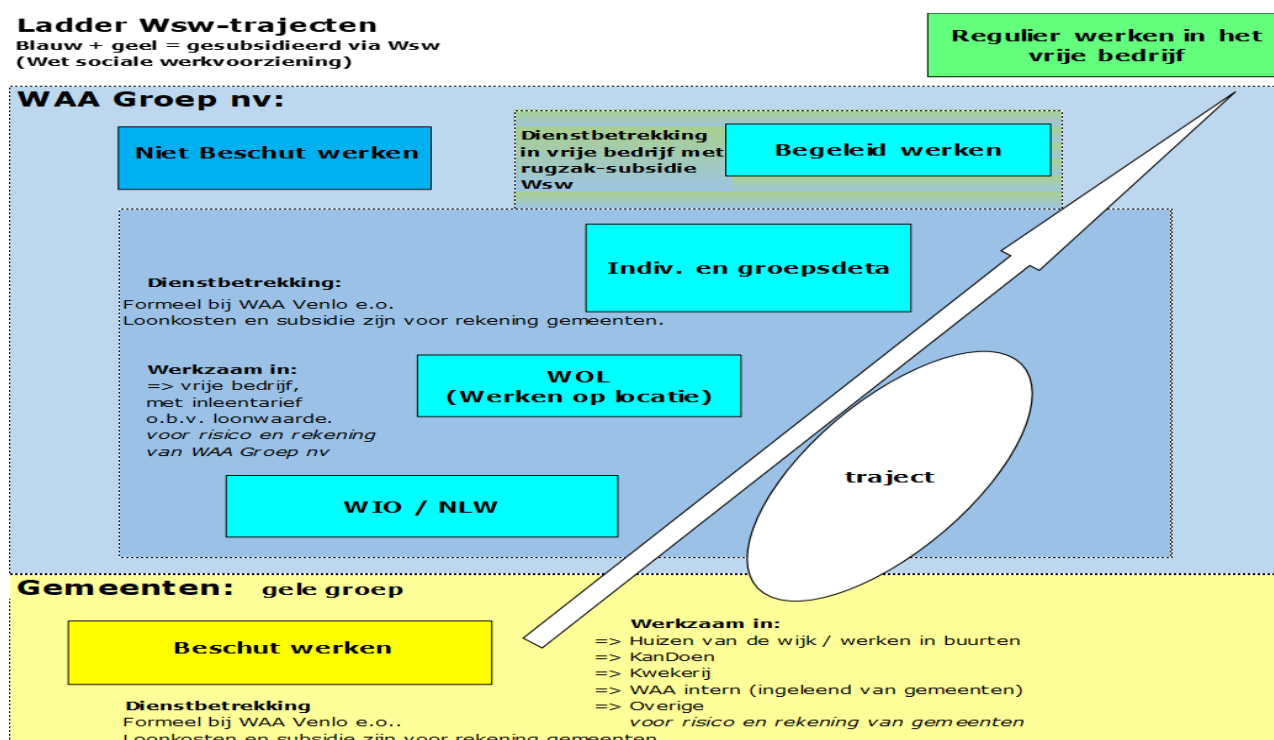
Begin 2015 is het hele scala van wettelijke regelingen rondom gesubsidieerde arbeid vervangen door één allesomvattende nieuwe wet: de Participatiewet. De WSW is weliswaar onderdeel van deze Participatiewet maar kent een status aparte; de oude regeling is a.h.w. doorgetrokken maar is wel een gesloten regeling geworden waar vanaf 2015 geen instroom meer mogelijk is. De SW kent derhalve vanaf 2015 alleen nog uitstroom en hierdoor krimpt de WSW-populatie van WAA jaarlijks. Deze krimp zal de komende jaren sneller toenemen, dit als gevolg van een hogere gemiddelde leeftijd en hierdoor een groter natuurlijk verloop door bijvoorbeeld (pré)pensioen en vroegtijdig overlijden maar ook door meer uitval van WSW-ers richting WIA. Dit laatste komt o.a. doordat de mate van handicap met het groeien van de leeftijd meer dan evenredig toeneemt.

Eind 2017 hebben de deelnemende gemeenten besloten om vanaf 1-1-2018 zélf het materiële werkgeverschap en daarmee de gehele verantwoordelijkheid voor het uitvoeren en organiseren van passend werk voor een belangrijk deel van de gehele WSW-populatie zijnde de WSW-doelgroep Beschut (loonwaarde tot 30%) naar zich toe te trekken. Dit doen de gemeenten vanaf 2018 met eigen, lokaal maatwerk o.a. door onder regie en verantwoordelijkheid van gemeenten vallende concepten zoals Werken in Buurten en bij lokale werkgevers. Het Beschut werken is derhalve bij WAA vanaf 2018 volledig afgebouwd.

Vanaf 2023 zijn, met het uitvoering geven aan de nieuwe strategische, operationele en financiële afspraken onder Samen Verder! en afgerond met de verkoop van haar deelneming WAA groep nv aan de gemeente Venlo, de gemeenten zelf financieel volledig verantwoordelijk voor alle kosten die voortvloeien uit het materieel werkgeverschap voor vanaf dan de totale WSW populatie. Vanaf die datum is WAA groep nv (en daarmee indirect de Gemeente Venlo) volledig verantwoordelijk voor alle kosten c.a. die voortvloeien uit het operationeel plaatsen van de niet beschutte groep WSW.

Het Schap WAA Venlo e.o. is vanaf 1-1-2023 niet meer financieel noch inhoudelijk verantwoordelijk voor de operationele uitvoering van de WSW resp. het materiële werkgeverschap voor het 'beschutte deel' van de WSW-doelgroep, maar fungeert nog slechts als formele werkgever en regievoerder resp. toezichthouder op de gehele uitvoering van de WSW overall voor, door en namens haar deelnemende gemeenten.

Schematisch ziet de gehele Wsw-uitvoeringsorganisatie er m.i.v. 2023 als volgt uit:

6.4. Bijzondere omstandigheden

De oorlogen op meerdere plaatsen in de wereld veroorzaken al geruime tijd ongekend menselijk leed en maatschappelijke ontwrichting. Ook de oplopende gevolgen van klimaatverandering, en de maatregelen om dit te beperken, zijn globaal maar ook lokaal meer en meer zichtbaar en merkbaar in het dagelijkse leven van iedereen. Gevolgen in de afgelopen jaren van bv een energiecrisis, inflatie-explosie en/of beperking, forse vertraging en zelfs daling van economische groei hebben o.b.v. de ervaring tot en met 2025, voor het Schap WAA zeer beperkt invloed op de exploitatie van het Schap. Immers, de activiteiten van het Schap beperken zich vanaf 2023 primair tot regievoering en administratie c.a. van de WSW voor haar deelnemende gemeenten en aansturing van haar uitvoeringsorganisatie WAA-groep nv.

De primaire baten van het Schap zijnde de vaste vergoedingen en kosten voor regie-, administratie en controlewerkzaamheden, zijn veelal vast en worden direct alleen qua uitvoeringskosten geraakt door een hoge inflatie- en kostenstijgingen. Secundair kunnen de gevolgen wel breder en groter zijn. Dan komt nl. de impact van majeure issues op de exploitatie van WAA groep nv indirect wel om de hoek kijken bij het Schap omdat de (financiële) stabiliteit en continuïteit van de belangrijkste contractpartner van het Schap, zijnde WAA groep nv, natuurlijk wel relevant is voor het Schap als eindverantwoordelijke voor de uitvoering van de Wsw. En dit kan secundair relevant zijn voor de toekomstige uitvoeringskosten Wsw die WAA groep nv aan het Schap in rekening brengt.

Door te zorgen voor prudent financieel beheer met voldoende ruimte voor onvoorzien in zowel de baten als lasten, én voor de komende jaren tot en met 2030 structureel een voldoende eigen weerstandsvermogen bij zowel WAA groep als het bij het Schap aan te houden, wordt binnen de exploitatie en balans van WAA overall voldoende ruimte aangehouden om zélf de (verdere) gevolgen van nu bekende issues en de gevolgen hiervan, primair eerst in haar eigen organisatie financieel te kunnen opvangen. Ondanks de forse impact die een dergelijke item direct kan hebben op de balans en exploitatie van WAA Groep en indirect mogelijk voor WAA Venlo e.o., is de financiële en liquiditeitspositie van zowel het Schap als WAA Groep nv nu en in de toekomst zodanig aan de maat dat de continuïteit van de gehele WAA-organisatie voorsnog hierdoor niet in gevaar is. Op langere termijn, en in directe en indirecte zin en los van haar exploitatie etc., is continuïteit voor het Schap zelf sec a.g.v. de wettelijke garanties die de WGR biedt, overigens überhaupt nooit een issue. Waarvan acte!

In 2022 is bestuurlijk besloten om eenmalige beschikbare middelen die direct en onlosmakelijk ge- en verbonden zijn met de uitvoering van de Wsw en die door het Rijk via gemeenten worden uitgekeerd om bv transities en/of (wettelijke) majeure operaties, projecten en/of veranderingen voor de Wsw-uitvoering te faciliteren en ondersteunen, door te betalen via het Schap aan de Wsw uitvoeringsorganisatie. Hierdoor worden de financiële gevolgen en effecten van majeure issues op en veranderingen in de bedrijfsvoering/exploitatie én de (rijks)compensatie hiervoor binnen de gehele overall WAA-constellatie zowel materieel als formeel gematched. In verband met het afwijkende en eenmalige karakter van zowel de ontvangst als doorbetaling van deze bijdragen van het Rijk resp. gemeenten via de Rijksbijdrage WSW, wordt de ontvangst hiervan in de exploitatie van het Schap apart verantwoord onder Diverse baten. De doorbetaling aan WAA groep nv wordt ook apart verantwoord onder Bijdragen aan derden en/of gereserveerd in een apart hiervoor geormerkte bestemmingsreserve. Voor 2025 en volgende jaren zijn hierbij o.a. in dit kader incidentele middelen voor de transitie van huidige Wsw-uitvoeringsbedrijven naar brede nieuwe sociale ontwikkelbedrijven binnen de gehele Participatiewet aan de orde. De exacte aard en omvang van deze middelen voor WAA Groep nv vanaf 2026 is echter nog onbekend. Derhalve zijn deze extra uitkeringen hiervoor en doorbetaling hiervan vanaf de 1^e begrotingswijziging en verder als PM begroot.

7. Ontwikkeling (WSW-) bezetting c.a.

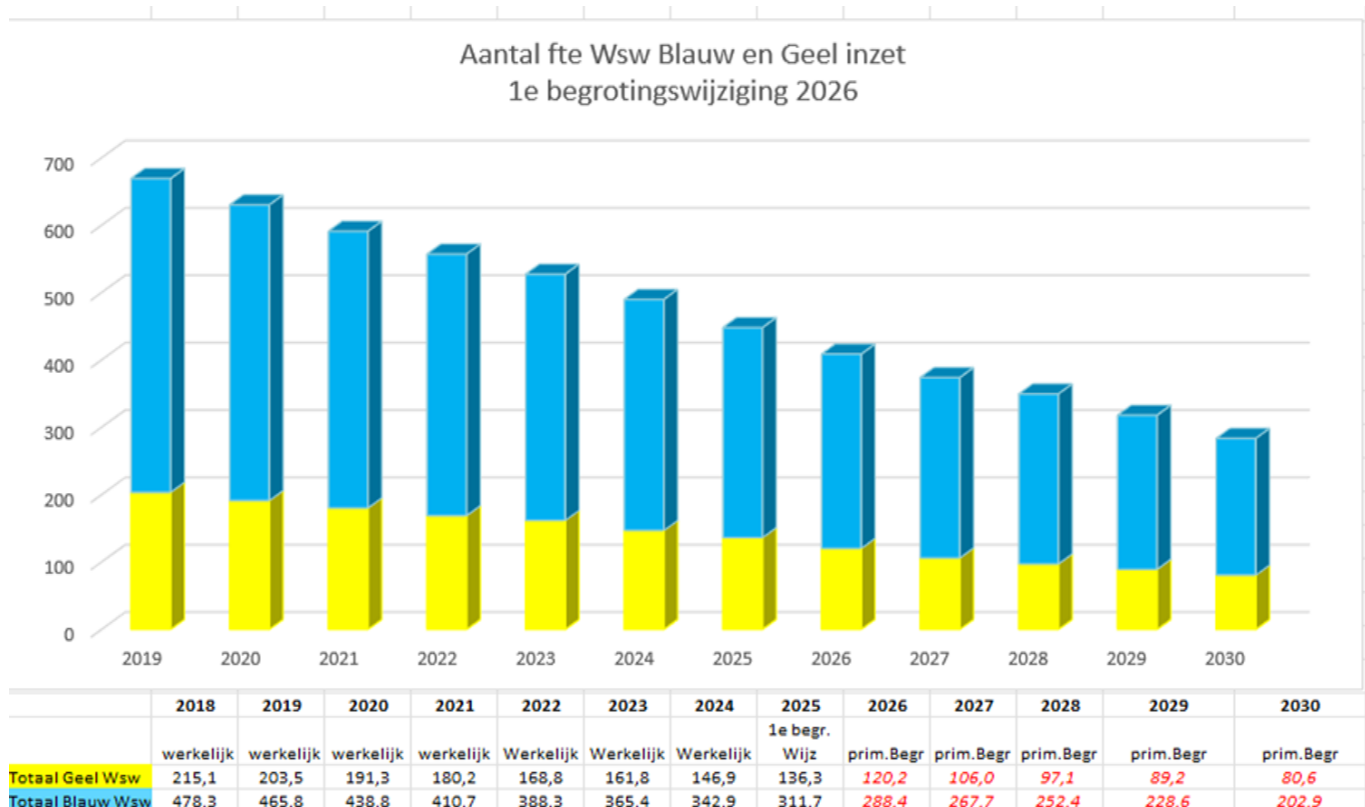
7.1. Algemeen

De overgang per 1-1-2018 van de 'beschutte groep' WSW-ers naar de gemeenten (met een uitloop naar 2019) en de krimp vanaf 2015 door natuurlijk verloop én de ombouw van WAA Groep nv als bedrijf, heeft voor een forse daling in de WSW-populatie gezorgd waar WAA overall verantwoordelijk voor was. Deze daling is in de jaren daarna verder gegaan. En dit is versterkt doordat m.n. als gevolg van geen instroom de gemiddelde leeftijd van de doelgroep stijgt, door aanvullende CAO

WSW maatregelen t.a.v. eerder stoppen met werken zoals RVU, meer mensen uit de doelgroep die met (pre-)pensioen gaan en/of niet meer in staat zijn om deel te nemen in het arbeidsproces en uitvallen. Dit zorgde niet alleen voor een sterke daling van de WSW-populatie waarvoor WAA overall aan de lat stond, maar ook voor krimp in de WAA groep nv organisatie.

De taken en de eindverantwoordelijkheid van het Schap is overall met de overgang van WAA groep nv vanaf 1-1-2023 in financiële zin sterk beperkt, maar reikt met haar overgebleven toezichts- en regie taken wel tot de gehele doelgroep WSW. De aantallen waar het Schap haar taken voor uitvoert, zijn derhalve vanaf 1-1-2023 voor het Schap weer gericht op de gehele WSW groep, dus zowel het 'beschutte deel' als het 'niet beschutte deel'. Het totale verantwoordelijkheidsgebied voor het Schap is dan iets groter dan eerder, maar de eerder geschetste krimpontwikkeling voor de WSW populatie, is een gegeven voor de hele WSW.

Onderstaande is de verwachte ontwikkeling in de WSW populatie weergegeven;

De met de (versnelde) af- en ombouw gemoede frictiekosten van de WAA-organisatie worden, conform vigerend beleid en wettelijke (verslaggevings)voorschriften volledig gefinancierd uit een hiervoor gealloceerde bestemmingsreserve voor de hele periode van krimp. Omdat deze afbouw van de organisatie tot en met 2025 voornamelijk is gerealiseerd met een minimum aan frictiekosten, door m.n. te sturen op natuurlijk verloop in regulier (staf-)personeel in combinatie met reallocaties van bezetting resp. herverdelingen van taken en verantwoordelijkheden binnen de zittende organisatie, zijn eind 2025 de beschikbare middelen in het frictiefonds meer dan voldoende om de eind 2025 aanwezige én latente frictiekosten voor de komende jaren af te dekken. Hierdoor is naar verwachting vanaf 2026 en de jaren daarna, geen (aanvullende) dotatie aan deze bestemmingsreserve noodzakelijk. Eind 2025 was er sprake van een verwacht permanent overschot in het fonds van € 451.000. Vanuit de standaard beleidslijn worden tekorten in het frictiefonds aangevuld met een (aanvullende) gemeentelijke bijdrage. Vanuit die zelfde beleidslijn valt het verwachte overschot van € 400.000 in het fonds per ultimo 2025, vanaf 2026 tot en met 2028 geleidelijk vrij en wel met € 200.000 voor 2026 en in 2027 en 2028 met jaarlijks € 100.000. Zo vloeit dit eerder met gemeentelijke bijdrage opgebouwd bedrag terug naar de deelnemende gemeenten middels een reductie op de jaarlijkse gemeentelijke dienstverleningskosten WSW bij WAA voor de gemeenten.

7.2. WSW-bezetting voor 2027 totaal en per deelnemende gemeente

Voor 2027 is onderstaande WSW-bezetting voor het Schap en de (deelnemende) gemeenten geraamd:

Gemeente	aantal SE niet Beschut Bij WAA Groep geplaatst per gemeente 2027 (A)	aantal SE beschut Bij gemeenten geplaatst per gemeente 2027 (B)	aantal totaal SE per gemeente 2027 (C=A+B)
Beesel	28,4	6,9	35,3
Bergen	34,0	14,1	48,1
Venlo	208,1	88,9	297,0
Niet deeln. gemeenten	0	0	0
Totaal	270,5	109,9	380,4

**) Totaal taakstelling per gemeente is berekend o.b.v. financieringsmethodiek "werkgemeente" vanaf 1-1-2017 en o.b.v. extrapolatie van gegevens jaargemiddelde over 2024 per gemeente.*

8. Economische verwachtingen in het algemeen voor 2027 en verder

In deze primaire begroting 2027 en de bijbehorende meerjarenraming is op prudente wijze rekening gehouden met de onzekerheden waarbij de uitgangspunten zoals door het CPB aangegeven in haar Macro Economische Verkenning van het CBS (MEV) 2025 als vertrekpunt dienen. De MEV 2027-2030 geeft onderstaande hoofdpunten aan t.a.v. de algemene economische verwachtingen;

*De economische groei vertraagt tot gemiddeld 0,9% in 2026 en stijgt daarna weer langzaam naar 1,3% voor de periode 2027-2030. De MEV cijfers geven ook aan dat de groei van het bbp na 2026 omgeven is met forse onzekerheden. Met name het vanaf 2025 zeer wisselend en onvoorspelbare economische klimaat wereldwijd ligt hieraan ten grondslag. Met de USA en China maar ook Rusland ca als belangrijkste bronnen van instabiliteit in globaal economisch beleid én uitvoering. Meer en meer lijkt protectionisme de bovenhand te krijgen ten koste van vrije handel en daarmee wordt een rem gezet op mondiale economische groei. Vanaf 2026 is het bbp in Nederland jaarlijks wel nog stijgende: er is nog sprake van een zgn. inhaalgroei t.o.v. 2020-2023 en een licht positieve conjunctuur. Voor deze middellange termijnverkenning wordt verondersteld dat in de periode 2026-2030 de economie blijft groeien maar geleidelijk naar een meer evenwichtssituatie zal bewegen. De bbp-groei neemt dit decennium af, mede door lagere groei van de beroepsbevolking.

De groei van het arbeidsaanbod neemt dit decennium af naar 0,7%. De ontwikkeling van de structurele beroepsbevolking - en daarmee het arbeidsaanbod - wordt bepaald door veranderingen in de participatiegraad van verschillende bevolkingsgroepen, de leeftijdsverdeling, en de omvang van de Nederlandse bevolking. De effecten op de beroepsbevolking van bevolkingsgroei en toenemende arbeidsparticipatie zijn positief, maar nemen in de loop van de tijd af omdat de bevolking naar verwachting minder hard groeit. De participatie nam de afgelopen jaren vooral toe doordat vrouwen meer zijn gaan werken en de AOW-leeftijd opschoof, waardoor er binnen dat leeftijdscohort meer mensen aan het werk blijven. Veranderingen in de leeftijdsverdeling oefenen een neerwaarts effect uit, omdat het aandeel ouderen (personen boven de AOW-leeftijd) in de beroepsbevolking zal toenemen. De verandering in de leeftijdsverdeling is primair het gevolg van langjarige ontwikkelingen van geboorte- en sterftcijfers en daarmee een relatief vaststaande ontwikkeling. Ook de minder sterke stijging van de participatiegraad is betrekkelijk zeker, gezien de afvlakkende trend van de participatie van vrouwen.

Al met al biedt een verdere verkapping op de arbeidsmarkt, ondanks een tegenvallende economie, onveranderd kansen voor WAA voor het verder plaatsen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt op een passende plek in een reguliere arbeidsomgeving. Wel zal het in een krimpende economie meer effort kosten. Elk nadeel heb zo zijn voordeel en visa versa, zo blijkt maar weer!

Onderstaande tabel geeft de algemene economische indicatoren zoals het CPB die in haar MEV 2025 aangeeft voor 2027-2030 en zoals die door het Schap (en in het verlengde WAA Groep nv) gehanteerd worden voor haar meerjarenraming t/m 2030;

Tabel 2.1 Kerngegevens voor Nederland, 2011-2030

	2011-2014	2015-2018	2019-2022	2023-2026	2027-2030
	mutaties per jaar in %				
Internationale economie					
Relevant wereldhandelsvolume goederen en diensten	3,5	4,6	2,3	1,0	2,1
Concurrentenprijs (a)	1,6	1,0	4,8	0,3	1,7
Olieprijs (dollars per vat, niveau in eindjaar)	98,4	70,4	97,2	68,4	66,8
Eurokoers (dollar per euro, niveau in eindjaar)	1,33	1,18	1,05	1,15	1,23
Lange rente Nederland (% , niveau in eindjaar)	1,5	0,6	1,4	2,7	2,7
Volume bbp en bestedingen					
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei)	0,6	2,4	2,4	0,9	1,3
Consumptie huishoudens	-0,1	2,0	1,5	1,5	1,1
Consumptie overheid	-0,2	1,1	2,6	2,2	1,3
Investerings (inclusief voorraden)	-1,4	6,7	4,4	-1,8	2,8
Uitvoer van goederen en diensten	4,4	5,5	2,5	-0,1	1,6
Invoer van goederen en diensten	3,6	6,4	2,6	-0,1	2,0
Prijzen, lonen, koopkracht en armoede					
Prijs bruto binnenlands product	0,8	1,4	3,6	4,7	2,5
Uitvoerprijs goederen en diensten	1,1	0,0	6,1	0,2	1,4
Invoerprijs goederen en diensten	1,5	-0,4	6,9	-1,4	1,3
Inflatie, nationale consumentenprijsindex (cpi)	2,1	1,0	4,1	3,2	2,2
Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	2,0	0,8	4,5	3,2	2,1
Loonvoet bedrijven (per uur) (b)	1,8	1,0	3,4	5,4	3,7
Caio-loon bedrijven	1,3	1,6	2,6	5,4	3,3
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens (c,d)	-0,8	1,0	0,5	0,9	0,6
Personen in armoede (in %, niveau in eindjaar) (c,e)		7,1	3,4	2,8	2,6
Armoede-intensiteit, mediaan (in %, niveau in eindjaar) (c,f)		10,7	13,0	20,0	23,2
Arbeidsmarkt					
Beroepsbevolking	0,4	0,7	1,3	1,1	0,7
Werkzame beroepsbevolking	-0,2	1,6	1,7	1,0	0,6
Werkloze beroepsbevolking (in duizend personen, niveau in eindjaar)	763	459	350	410	470
Werkloze beroepsbevolking (in % beroepsbevolking, niveau in eindjaar)	8,3	4,9	3,5	4,0	4,4
Werkgelegenheid (in uren)	-0,1	2,1	1,7	0,8	0,3
Overig					
Arbeidsinkomensquote bedrijven (in %, niveau in eindjaar)	72,8	72,1	67,8	69,6	70,5
Arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	0,8	0,3	1,1	0,1	1,0
Individuele spaarquote (% beschikbaar huishoudinkomen, niveau in eindjaar)	-0,6	0,7	1,4	5,3	6,5
Saldo lopende rekening (in % bbp, niveau in eindjaar)	8,9	9,0	6,6	10,0	9,1
	% bbp, niveaus in eindjaar				
Collectieve sector					
EMU-saldo	-2,2	1,5	0,0	-2,7	-2,5
EMU-schuld	67,2	51,6	48,4	47,9	50,0
Collectieve lasten	37,5	38,8	38,1	38,6	39,3
Bruto collectieve uitgaven	46,8	42,8	43,6	45,7	46,1

Ondanks de terugvallende economie vanaf 2026 blijft er m.n. door de na-ijlende en de structureel hogere inflatie én de krimp van de beschikbare beroepsbevolking onveranderd ook in 2026 en vanaf 2027 verder wat druk op de kosten, lonen en rente. Na 2030 is de verwachting van het CPB wel dat zowel inflatie, economische groei en werkgelegenheid c.a. stabiliseren naar lager dan de laatste jaren gebruikelijk langjarig statistisch gemiddelde van 2,5% voor inflatie bij een economische groei van 1,4% bij een rente van 2,7%.

9. Ontwikkelingen binnen het sociale domein voor gesubsidieerde arbeid overall

9.1. Beleidsmatige ontwikkelingen

De Participatiewet, waar de WSW nu onderdeel van is, is een brede wet voor iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt die er volledig op gericht is om iedereen in die wet zoveel als mogelijk te plaatsen in een reguliere arbeidsomgeving. De beweging die bij WAA vanaf 2014 is ingezet zijnde "van binnen naar buiten" wordt hierdoor (nogmaals) ondersteund en onderstreept. Een beleid dat verder breed ondersteund wordt middels een voor iedereen algemeen geldende, brede sociale agenda voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die uitvloeide in een banenakkoord vanaf 2014 tussen de sociale partners. Hierbij is toen be- en afgesproken dat eind 2025 ruim 200.000 extra banen in zowel de publieke als private sector moeten zijn ingevuld door mensen met een (dreigend) grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Vanaf 2019 tot en met 2025 heeft periodiek een tussenevaluatie van het Centraal Planbureau ten aanzien van de effecten van de Participatiewet aangegeven dat de primaire doelstelling van de wet door deze wet wel iets dichterbij komt, maar lang niet in de beoogde omvang en tempo. En dan ook dat de doelstelling grotendeels steeds dan wel alleen dichterbij is gekomen voor dat deel van de doelgroep waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die in de basis voldoende potentie/loonwaarde bezitten om zich uiteindelijk zonder en/of met beperkte (permanente) ondersteuning vanuit het publieke domein zelfstandig een arbeidsplek in een reguliere omgeving te verwerven en (misschien nog belangrijker) te behouden. Voor hen is een inclusieve samenleving écht wel dichterbij gekomen.

Maar voor mensen waar dat om moverende redenen niet is weggelegd en die blijvend een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben en houden, het zgn. '(Nieuw) Beschut', is en blijft het toch bijna onmogelijk om een blijvende plek in een reguliere omgeving te verwerven. Werkgevers staan, zeker in de verkrappende arbeidsmarkt, te springen om personeel en dat samen met een langzame verandering in mindset draagt dit er meer en meer toe bij dat het opnemen van mensen "met een vlekje" in een bedrijf het nieuwe normaal wordt. Maar als puntje bij paaltje komt, willen bedrijven wel de arbeidscapaciteit maar niet de "extra lasten" en blijven er onveranderd nog steeds vaak té forse barrières om zo iemand echt zelf in dienst te nemen. Dit ondanks alle vangnetten die in de loop der jaren door het Rijk hier rondom heen gebouwd zijn. En áls werkgevers de stap toch durven te maken, vraagt men veelal zeer forse bijdragen, en (meerjarige) garanties van gemeenten en/of UWV maar ook WAA om alle risico's blijvend af te dekken.

Het Rijk heeft, na al die jaren, eindelijk in 2025 er- en herkent dat er als gevolg van wederzijdse koudwatervrees meer moet gebeuren dan alleen een wet aanpassen. En dat je voorzichtig moet zijn met oude schoenen weg te gooien als je nog geen goed passende nieuwe hebt.... In 2025 zijn derhalve een tweetal items door het Kabinet in wet- en regelgeving en door extra subsidies opgezet om meer mensen, die nu nog aan de kant (dreigen) te staan, toch écht aan de bak te krijgen en Inclusiviteit overall een extra impuls te geven;

- Vanaf 2025 stelt het Rijk extra subsidie beschikbaar om meer begeleiding voor de (nieuw) beschutte doelgroep financieel mogelijk te maken. En daarbovenop wordt vanaf 2025 middels een aanvullend infrastructuur-en impulsbudget extra geld beschikbaar gesteld om de huidige Sw (infra)structuur te behouden en breder in te kunnen zetten richting een landelijk dekkend netwerk van nieuwe brede sociale ontwikkelbedrijven. In ieder geval een stap in de goede richting en een 1e opzet om de financiële bezwaren en barrières die er tot en met 2024 waren, te slechten. De vraag is of dit wel tot de beoogde doel zal leiden. Immers op basis van lessen uit het verleden is en blijft enige scepsis toch ook hier op zijn plaats. De historie heeft aangetoond dat, ondanks dat de overheid alles voor een reguliere plaatsing voor deze doelgroep faciliteert, het plaatsen en opnemen van deze mensen in een bedrijf an sich vaak een nobel streven is, maar in de praktijk lastiger is, en valkuilen kent. Inclusiviteit is en blijft een begrip avant le lettre; een mooi streven maar vergt veel meer dan een gereedschapstas vanuit het Rijk met een (subsidie) instrumentarium. Het vergt vooral bij zowel de overheid als werkgevers maar ook op de werkvloer een andere maatschappelijke mindset. En zoiets is breder dan een motie of wet; dat kost, naast geld, veel tijd om een andere cultuur te creëren bij iedereen in de samenleving. Een ervaring die WAA ook heeft en die er o.a. voor zorgt dat het laatste 5% deel van haar Sw-populatie lastig plaatsbaar is en blijft. En dit vormt daarmee een uitdaging waar WAA nu en de komende jaren voor staat en blijft staan. Een uitdaging die WAA onveranderd steeds aangaat!

- Een ander iets dat waarschijnlijk een effect gaat hebben op de aard, vorm en inrichting van en voor de ondersteuning bij arbeidsvraagstukken voor werkgevers in relatie tot mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, is de vanaf 2026 landelijke uitrol van bijna 20 zgn. Regionale WerkCentra. Verplichte regionale samenwerkingsverbanden tussen verschillende overheden om te komen tot één loket voor werkgevers én werknemers die een arbeidsvraagstuk hebben dat niet door en binnen reguliere marktsettings wordt opgepakt. Een plek waar Inclusiviteit verbonden wordt met vraag en aanbod van arbeid. Een nieuw gezamenlijk loket a la arbeidsbureau uit de jaren 70, maar dan meer gericht op iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt en Inclusiviteit. Een nieuw iets waar elke regio maatwerk dient te bieden a la couleur locale. Iets dat zeker de concrete uitvoering van plaatsingen onder de brede Participatiewet (inclusief Wsw) en daarmee ook de uitvoering hiervan door WAA groep (i.s.m. Team Werk van de Gemeente Venlo) vanaf 2026 zal raken. Ten tijde van opmaak van deze begroting is er echter, behoudens wat pilots die in den lande lopen, 1^e best practices en beleidsmatige hoofdlijnen t.a.v. doelstellingen e.d. en globale financiering, nog geen hoe, wat en waar voor de regio Venlo bekend. Eventuele effecten hiervan zijn derhalve in deze begroting ca als PM opgenomen.

9.2. Ontwikkelingen ten aanzien van de reguliere rijksbijdrage WSW

In 2020 is de door het Rijk in 2014 aangekondigde jaarlijkse lineaire afbouw van de reguliere Rijksbijdrage per arbeidsjaar WSW (= totaal excl. Covid-19-bijdrage) met € 550 voor het laatst toegepast. Vanaf 2021 is de Rijksbijdrage WSW jaarlijks aangepast aan de loon- en prijsontwikkeling Overheid (LPO). Daarbij is er wel sprake van een zgn. na-ijleffect; de prijsstijging uit jaar t wordt pas achteraf en nadat de LPO in enig jaar definitief is vastgesteld, in de jaren t+1 resp. t+2 pas gecompenseerd. De verwachting is dat het Rijk de jaarlijkse LPO-aanpassing ook komende jaren onveranderd zo doorzet. In de jaren 2021 t/m 2025 zijn daarbovenop jaarlijks extra bedragen door het Rijk uitgekeerd om de korting uit voorgaande jaren partieel te mitigeren maar ook m.n. ter compensatie om de hoge eenmalige en onverwachte kosten van bv Covid en/of de energiecrisis te compenseren voor de SW sector. Eventuele verdere eenmalige uitkeringen om de transitie van huidige Sw bedrijven naar brede sociale ontwikkelbedrijven te faciliteren (zie paragraaf 9.1, zijn voor 2026 en verder wel voorzien maar vooralsnog PM. Verdere extra vergoedingen zijn naar verwachting, met een sterk oplopende druk op de Rijksbegroting vanaf 2026, niet meer aan de orde. Eventuele extraatjes zijn derhalve voor 2026 en volgende jaren niet structureel meegenomen in de begrote rijksbijdragen Wsw.

Daar waar in de jaren van 2015 tm 2020 het subsidietekort Wsw jaarlijks opliep door autonome budgetkortingen, is dit vanaf 2021 gestabiliseerd. En ondanks de relatief sterke stijging van de loonkosten WSW (onder invloed van hoge inflatie en daaraan gekoppelde hoge Cao-loonafspraken) en door de te verwachten oplopende sociale lasten zoals pensioenpremies vanaf 2026, zal het subsidietekort WSW per arbeidsjaar door een volledige maar wel na-ijlende compensatie via de LPO én door een oplopende subsidie per arbeidsjaar Wsw door de versnelde krimp van de Wsw bij (vooralsnog) gelijkblijvende macrobudgetten, vanaf 2026 naar verwachting niet verder oplopen maar zelfs dalen. Er is dan een nieuwe modus operandi en status quo ontstaan binnen de Wsw subsidiëring.

Het subsidietekort stabiliseert en zal naar verwachting in de periode t/m 2030 zelfs dalen tot nihil en bij ongewijzigd beleid zelfs omslaan naar een klein overschot. Maar gezien de oplopende druk op de overheidsfinanciën als geheel én het volslagen gebrek aan logica en consistentie in het Rijksbeleid rondom (fiscale en andere) vergoedingen voor WSW-arbeidskosten over een langere periode, ligt hier wel nadrukkelijk een risico. De vraag is nl. of de huidige beleidlijn van constante, obv niveau 2015 gelijkblijvende macrobudgetten voor de Wsw bij een landelijk versneld krimpende bezetting, en daarmee een progressief stijgende Rijksbijdrage per arbeidsjaar Wsw in de tijd ook echt een blijvertje is. Marcobudgetten en beleid hierbij zijn immers uitkomsten van politieke processen en een Rijksbegroting overall. En zoals al aangegeven; in dat stramien is blijvende verandering de enige constante.

Voor het Schap WAA is dit vanaf 2023 geen direct en specifiek eigen risico meer maar nadrukkelijk een risico dat vanaf dan direct bij de deelnemende gemeenten ligt. Het blijft indirect echter een item en risico voor het Schap omdat het Schap een verlengstuk van gemeenten is en blijft voor de uitvoering van de WSW. Hiervoor wordt verwezen naar de risicoparagraaf in deze begroting.

10. Bestuurlijke ontwikkelingen rondom de uitvoering van de WSW door WAA

De WSW en daarmee WAA is vanaf 2015 een onderdeel van een bredere Participatiewet. Een kaderwet die nadrukkelijk gemeenten positioneert als centrale regie- en uitvoerder die verantwoordelijk is om al haar burgers en iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo snel als mogelijk weer een passende plek te geven in een zo regulier mogelijke arbeidsomgeving. Iets dat naadloos aansluit op de hetgeen de WAA-organisatie vanaf 2018 beoogd in haar missie, visie, strategie en uitvoering.

De krimp in SW en de oplopende economy-of-scale effecten bij WAA, in samenhang met de uitdagingen waarvoor gemeenten over de volle breedte staan vanuit de Participatiewet én de parallellen die meer en meer zijn tussen WSW en de andere doelgroepen binnen die Wet, hebben tot een oplopend besef geleid bij alle stakeholders dat doorgaan op de oude voet niet houdbaar is. En hebben ertoe geleid dat het Schap en de gemeente Venlo, als centrumgemeente, obv het strategische Plan Samen Verder! vanaf 1-1-2023 voor een andere WSW uitvoeringsstructuur met een gewijzigde financieringsopzet gekozen hebben. Vanaf 1-1-2023 zijn de deelnemende gemeenten direct zélf financieel volledig verantwoordelijk voor het totale subsidieresultaat WSW (= werkgeverskosten WSW t.o.v. rijksbijdrage WSW c.a.) en dan niet alleen zoals t/m 2022 voor sec de 'beschutte groep' WSW, maar vanaf 1-1-2023 voor de hele groep WSW'ers. Tevens zal na 2022 en wel vanaf 1-1-2023 onveranderd WAA Groep nv, en indirect daarmee de gemeente Venlo als nieuwe 100% eigenaar hiervan, en dus niet meer het Schap, volledig verantwoordelijk zijn voor het operationele resultaat dat voortvloeit uit de plaatsing en begeleiding van 'niet beschutte' WSW medewerkers.

De rol van het Schap verandert daarmee definitief ook in financieel opzicht van een breed uitvoerend en risicodragend Shared Service Centre voor de integrale aansturing én uitvoering van de WSW t/m 2022, naar een kleine publiekrechtelijke samenwerking van gemeenten en een organisatie die gezamenlijk namens haar deelnemende gemeenten de WSW administratie inkoop bij WAA Groep nv, regie voert en toezicht houdt op de uitvoering van sec de WSW regeling vanaf 2023. Het Schap zal dan ook vanuit haar nieuwe rol en beperktere andere verantwoordelijkheden vanzelfsprekend ook een beperktere exploitatie hebben. Vanaf de 1^e Begrotingswijziging 2023 van het Schap zijn de contouren hiervan zichtbaar. In deze Primaire Begroting 2027 zijn deze contouren verder doorgezet.

Met de nieuwe afspraken uit Samen Verder! staat er een nieuwe structuur voor het uitvoering geven aan de WSW in de regio Venlo e.o. die een goede basis biedt om de WSW zowel kwalitatief als kwantitatief ook komende jaren tegen maatschappelijk verantwoorde kosten, en met voldoende oog en oor voor alle mensen die in de regio vanuit de WSW zijn aangewezen op passende arbeid, uit te kunnen voeren. Daarmede is een degelijke, transparante maar ook voor de nabije toekomst solide nieuwe basis gelegd voor alle stakeholders. Een basis voor deze Primaire Begroting nu.

Financiële samenvatting

Zoals al aangegeven, zijn vanaf 1-1-2023 de resultaten van WAA Groep nv niet meer direct ge- en verbonden aan en derhalve losgekoppeld van de exploitatie van het Schap. Er is derhalve vanaf dat boekjaar geen sprake meer van een zgn. overall en geconsolideerd WAA resultaat maar nog sec en alleen sprake van een aparte WSW exploitatie voor sec het Schap.

De kosten voor uitvoering van de WSW door het Schap over 2027 ad € 514.000 worden voor een bedrag van € 319.000 gedekt door een vergoeding van gemeenten voor de WSW dienstverlening voor dat jaar. Het resterende begrote exploitatietekort voor 2027 van € 195.000 zal worden gedekt door een bijdrage uit de bestemmingsreserve frictie voor de fictiekosten ad € 95.000 en een vrijval uit deze bestemmingsreserve ad € 100.000 Voor een toelichting verwijzen we naar paragraaf 3 van deze begroting.

Voor 2027 wordt o.b.v. de verdeelsleutels over 2025, onderstaande kosten voor de uitvoering van de WSW door het Schap naar de afzonderlijke deelnemende gemeenten geraamd:

Totaal gemeentelijke tekortfinanciering (in € x 1.000)	2027 primaire begroting	2026 begroting na 1^e wijz.	2026 begroting voor wijz.	2025 werkelijk
Beesel	28	18	17	16
Bergen	38	24	22	21
Venlo	253	158	150	142
Totaal deelnemende gemeenten (netto bijdrage)	319	200	189	179

Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

Een basishouding en natuurlijk uitgangspunt voor een publiekrechtelijke organisatie als WAA is dat zij in al haar doen en laten bij de uitvoering van haar publieke taak altijd en overal doelmatig en rechtmatig handelt. Dit geldt voor zowel de wettelijke als ook in de uitvoering van alle andere (overheids-)taken die door de participanten in de regeling bij haar zijn neergelegd.

1. Doelmatigheid

Doelmatig opereren ten aanzien van haar sociale opdracht betekent voor WAA het maximaal invullen van de taakstelling voor haar gemeenten. Het Schap heeft, evenals in voorgaande jaren, ook in 2025 op dit aspect binnen haar mogelijkheden maximaal invulling gegeven aan haar doelstelling en derhalve op dit punt doelmatig gehandeld.

Doelmatigheid veronderstelt ook dat alle toegewezen taken binnen de gestelde kaders adequaat worden uitgevoerd met inachtneming van alle vigerende (wettelijke) kaders en tegen voor deze participanten aanvaardbare kosten. Hiertoe zijn in het kader van doelmatigheid vanaf 2017 onderstaande in "Samen Groeien" tot en met in de in 2023 geactualiseerde koers Samen Verder! bevestigde, verankerde randvoorwaarden opgenomen:

- De werkwijze van het WAA-bedrijf moet sober en doelmatig zijn: de uitgaven worden hierop aangepast. Daar waar expertise of andere vormen van ondersteuning noodzakelijk is, wordt contact gezocht met de drie deelnemende gemeenten; vacatures zouden dan ook over en weer kunnen worden uitgewisseld.
- WAA dient zo min mogelijk langlopende financiële verplichtingen aan te gaan. Daar waar dit onverhoopt toch aan de orde zou kunnen en moeten zijn vanuit bedrijfsvoering, wordt dit vooraf besloten door het Bestuur in en na samenspraak met de deelnemende gemeenten. Dit om eventuele staartverplichtingen als gevolg van een mogelijke mismatch tussen eisen en wensen van een sterk krimpende WAA-organisatie en kosten uit lopende contracten en investeringen te minimaliseren.
- Binnen de huidige financiële positie van zowel WAA als gemeenten is vanaf 2017 een substantieel bedrag inzetbaar gemaakt en geoormerkt om de eventuele frictiekosten te dekken om de beoogde transitie vanaf 2018 in de uitvoering bij WAA Groep nv mogelijk te maken. De gehele ombouw en transitie van WAA is vanaf 2018 met verve ter hand genomen en zal komende jaren verder gecontroleerd en geconditioneerd gebeuren met oog voor organisatorische en financiële stabiliteit en continuïteit van de organisatie WAA Groep én haar participanten. Inzet van eigen én aparte frictiemiddelen moet gebeuren rekening houdende met en binnen de bestaande financiële mogelijkheden van zowel WAA als de deelnemende gemeenten en onder genoemde randvoorwaarden.

WAA Venlo e.o. is en blijft ten aanzien van doelmatigheid jaarlijks streven naar evenwicht tussen doel en de hieraan verbonden kosten en bijdragen, onder regie en toezicht en in samenwerking met de deelnemende gemeenten.

Doelmatigheid is en blijft altijd voor WAA van belang en zal intern periodiek worden gemeten en getoetst aan de hand van vooraf benoemde prestatie-indicatoren. Via jaarrekeningen, begrotingen, kwartaalberichten, maandrapportages en maandelijkse dashboards worden periodiek alle voor de sturing en bedrijfsvoering relevante indicatoren op een eenduidige en transparante wijze periodiek aan alle belanghebbenden bij WAA gepresenteerd.

Naast eigen indicatoren wordt doelmatigheid bij het Schap en haar uitvoeringsorganisatie WAA groep nv jaarlijks getoetst door de gerealiseerde doelen en de daarbij behorende kosten voor de uitvoering van de WSW af te zetten tegen beschikbare branchegegevens. Dit, tezamen met een duidelijke periodieke (interne) verantwoording en toelichting op resultaten en van nature ingebouwde interne en externe controles, zorgt voor een informatieverzorging die de vereiste (bestuurlijke) transparantie waarborgt. WAA heeft altijd al doelmatigheid hoog in haar vaandel staan en zal op dit punt de ingezette lijn blijven volgen.

2. Rechtmatigheid

Rechtmatigheid is te zien als "handelt binnen vigerende wettelijke kaders én bestuurlijke beleids- en richtlijnen zoals die door haar Bestuur resp. deelnemende gemeenten zijn geformuleerd". Rechtmatigheid veronderstelt ook te allen tijde integer zijn in al het doen en laten. Ook dit is voor een publieke organisatie als WAA een must en een vanzelfsprekendheid.

Bij rechtmatigheid hoort ook het adequaat afleggen van verantwoording naar alle participanten, transparantie in doen en laten. Dit zijn de uitgangspunten voor al het handelen en doen en als zodanig benoemd door WAA.

Omdat het afleggen van verantwoording en transparantie voor WAA altijd al van groot belang was en ook blijft, en het Schap het belang van Sisa (single information single audit) en de informatie die hieruit naar voren kwam, onverminderd onderschrijft, zijn - ondanks het ontbreken van een wettelijke verplichting hiervoor - in 2024 wederom de van toepassing zijnde Sisa-gegevens door WAA integraal opgenomen in de jaarstukken.

Vanaf 2024 is het een zaak van het Dagelijks Bestuur om te controleren en aan te geven of is voldaan aan de eisen van financiële en sociale rechtmatigheid. Ondanks de Bestuurlijke (eind)verantwoordelijkheid, blijft de accountant maar ook de Provincie als toezichthouder hierop mede toetsen. Primair wordt rechtmatigheid getoetst, via een door het Algemeen Bestuur van het Schap jaarlijks vast te stellen controleprotocol, aan vigerende wet- en regelgeving en o.b.v. (financiële) Schaps-verordeningen annex artikel 212 en 213 van de gemeentewet, interne richtlijnen en procedures, waarbij onderstaande items richtinggevend zijn:

- De financiële rechtmatigheid wordt getoetst door te controleren in hoeverre alle uitgaven binnen de kaders van de genoemde wettelijke regelingen vallen **én** of deze passen binnen wettelijke bepalingen voor verslaggeving (gemeentelijke comptabiliteitsvoorschriften), financiering (wet FIDO), etc. Vanaf den beginne heeft WAA steeds ruimschoots aan de gestelde rechtmatigheidseisen voldaan en ook in 2024 was dit het geval. WAA blijft er ook in de toekomst naar streven om steeds aan deze eisen te voldoen maar kan geen garantie hiervoor geven. Dit omdat het Rijk jaarlijks wet- en regelgeving aanpast zonder rekening te houden met praktische (on)mogelijkheden. Hierdoor is het risico van subsidiekorting altijd latent aanwezig.
- De sociale rechtmatigheid wordt getoetst door te controleren of WAA heeft voldaan aan de personele eisen zoals die door het Rijk in de WSW heeft neergelegd.

De accountant en de Provincie hebben in 2024 en 2025, wederom, vastgesteld dat ook op dit punt de WAA-organisatie voldoet aan de wettelijke resp. administratief-organisatorische eisen die op dit punt van belang zijn.

WAA richt zich vanaf 2014 volledig en sec op de uitvoering van de WSW en blijft dit vooralsnog onverminderd doen. De resultaten (i.c. kosten en opbrengsten) die door WAA gegenereerd worden, worden geclassificeerd als volledig publiekrechtelijk. De publieke activiteit van WAA vloeit namelijk per definitie voort uit de WSW.

Voorstel tot vaststelling van de begroting

Het Dagelijks Bestuur stelt aan het Algemeen Bestuur voor deze begroting vast te stellen.

Begroting

Programmaverantwoording

Algemeen

Het Schap kent in zijn begroting en jaarrekening één programma. Dit is het programma Sociale werkvoorziening. Alle processen van het Schap, inclusief alle ondersteunende processen zoals bestuur, financieel en operationeel beheer e.d. zijn gericht op dit programma zijnde het verzorgen van de uitvoering WSW voor de deelnemende gemeenten.

Nadrukkelijk dient, idem als in alle jaarrekeningen en begrotingen vanaf 2018, ook in deze begroting 2025 rekening gehouden te worden bij elke vergelijking over de jaren vanaf 2018 ten opzichte van alle jaren t/m 2017 van de kerncijfers, exploitatie e.d. van WAA op totaalniveau over de jaren vanaf 2018 en verder, dat de totale SW-populatie waarvoor WAA de WSW uitvoert, vanaf 2018 fors lager is dan in voorgaande jaren. Er is nl. vanaf 1-1-2018 geen sprake meer van een integrale maar van een deuluitvoering van de WSW voor de gemeenten via WAA. Dit omdat gemeenten vanaf 1-1-2018 zélf aan de lat staan voor de uitvoering van het 'beschutte deel' van WSW.

Vanaf 1-1-2023 en verder gelden o.b.v. nieuwe Bestuurlijke afspraken onder Samen Verder! weer andere financiële afspraken en verhoudingen tussen het Schap en haar participanten. Hierdoor zijn de resultaten tot en met 2022 resp. begroting voor wijziging 2023 en die vanaf begroting 2023 na wijziging en verder niet 1 op 1 meer inhoudelijk vergelijkbaar. Ook hiermede dient in alle vergelijkende cijfers vanaf 2023 ten opzichte van oudere jaren c.a. nadrukkelijk rekening gehouden te worden!

Programma Sociale werkvoorziening

1. Algemeen

Onder de nieuwe Participatiewet is het wettelijke kader voor de uitvoering van WSW van vóór 2015 ook daarna onveranderd doorgezet.

Hierbij ligt en blijft regie, uitvoering en financiering van de WSW onveranderd bij de individuele gemeenten. Het Schap is - en blijft dat vooralsnog onder voorbehoud van verandering hierin o.a. door het lopende onderzoek Samen Verder! naar een andere uitvoeringsmodaliteit - als Gemeenschappelijke Regeling door haar gemeenten integraal aangewezen als uitvoerder van de WSW. Zij heeft primair als taak de uitvoering van de WSW voor, door en namens de deelnemende gemeenten te verzorgen, hen te ondersteunen bij het invullen van hun WSW taakstelling en fungeert als Shared Service Center en als gemeenschappelijke werkgever voor WSW-dienstbetrekkingen voor en namens haar deelnemende gemeenten.

Vanaf 1-1-2023 zijn de deelnemende gemeenten direct zélf financieel en volledig verantwoordelijk voor het totale subsidieresultaat WSW (= werkgeverskosten WSW t.o.v. rijksbijdrage WSW c.a.). En dan niet alleen zoals t/m 2022 voor sec de 'beschutte groep' WSW, maar vanaf 1-1-2023 voor de gehele groep WSW'ers. Tevens is vanaf 1-1-2023 WAA Groep nv, en indirect daarmee de gemeente Venlo als nieuwe 100% eigenaar hiervan, en dus niet meer het Schap, volledig verantwoordelijk voor het operationele resultaat dat voortvloeit uit de plaatsing en begeleiding van de 'niet beschutte groep' WSW medewerkers. De rol van het Schap is daarmee definitief ook veranderd in financieel opzicht; van een breed uitvoerend en risicodragend Shared Service Centre voor de integrale aansturing én uitvoering van de WSW t/m 2022, naar een kleine publiekrechtelijke samenwerking van gemeenten en een organisatie die gezamenlijk namens haar deelnemende gemeenten de WSW administratie inkoopt bij WAA Groep nv, regie voert en toezicht houdt op de uitvoering van sec de WSW regeling vanaf 2023. Het Schap heeft dan ook vanuit haar nieuwe rol en beperktere andere verantwoordelijkheden vanzelfsprekend ook een beperktere exploitatie vanaf 2023.

2. Sociaal beleid

In de beleidsvisie van het bestuur is aangegeven welke doelstellingen het Schap nastreeft. Op sociaal gebied zijn deze doelstellingen onveranderd ten opzichte van vorige jaren en vertaald in concreet meetbare termen als:

- een beleid gericht op plaatsing van WSW-medewerkers in het reguliere bedrijfsleven, rekening houdend met de individuele wensen en mogelijkheden van eenieder;
- optimale invulling van de jaarlijks door het Rijk aangegeven taakstelling.

Plaatsingen, in- en uitstroom

Het verloop van het totaal aantal geplaatste fte WSW (incl. Begeleid werken) is als volgt:

Aantal fte	2027*	2026*	2025*	2024	2023
Beginstand	388,2	429,0	461,1	493,7	537,1
Bij: instroom		0,0	0,0	0	0,0
Af: uitstroom	-29,0	-40,8	-32,1	-32,6	-43,4
Eindstand	359,2	388,2	429,0	461,1	493,7
Uitstroom in %	-7,5%	-9,5%	-7,0%	-6,6%	-8,1%

**) 2023 en 2024 werkelijk, 2025 volgens laatste cijfers, 2026 en 2027 volgens begroting*

Vanaf 2015 is de eindstand van t-1 en de actuarieel berekende uitstroom per gemeente leidend voor de jaarlijkse subsidievaststelling WSW van de afzonderlijke gemeenten voor de komende perioden.

WachtlIJst

Vanaf 1-1-2015 zijn alle WSW-wachtlIJsten opgeheven omdat vanaf die datum ook geen instroom meer mogelijk is vanaf een wachtlIJst in de WSW.

Taakstelling WSW en realisatie

WAA zal, conform de beleidsdoelstellingen, evenals in 2026 ook in 2027 en volgende jaren de aan haar door individuele gemeenten toegewezen WSW-populatie conform de kaders van de WSW voorzien van passende arbeid.

3. Financieel beleid

Het jaarlijks kostenniveau van het Schap is in jaren 2026 en 2027 begroot op ca. € 500.000. Voor die jaren is hierbij jaarlijks een vergoeding van afgerond ongeveer € 200.000 tot € 300.000 van gemeenten voor de dienstverlening WSW door het Schap begroot. Dit omdat het Schap in de jaren 2026 en 2027, idem als voorgaande jaren, het overige deel onttrekt uit de bestemmingsreserve frictie ter dekking van de frictiekosten en daarbovenop € 200.000 voor 2026 én € 100.000 in 2027 zal inzetten ter mitigering van de gemeentelijke kosten middels een structurele vrijval uit het verwachte structurele overschot in de bestemmingsreserve frictie.

De begroting 2027 van het Schap sluit uiteindelijk met een tekort van € 195.000. In lijn met bovenstaande zal het tekort voor 2027 worden gedekt door:

- een onttrekking van € 95.000 uit de bestemmingsreserve ter dekking van frictiekosten over 2027;
- een vrijval van € 100.000 van de bestemmingsreserve, dit uit hoofde van bestuursbesluiten tm 2026 dat een overschot op bestemmingsreserve Frictie over de jaren 2023 tot en met 2028 wordt ingezet ter dekking van eventuele exploitatietekorten van het Schap resp. ter mitigering van de gemeentelijke uitvoeringskosten WSW over die jaren.

Na 2028 zullen de kosten van het Schap geleidelijk oplopen richting € 700.000. Door het wegvallen van de jaarlijkse vrijval van overschotten uit de bestemmingsreserve, zullen de vergoedingen van de gemeenten dan oplopen naar een nieuw structureel niveau van jaarlijks ongeveer € 500.000. Het totale weerstandvermogen van Schap is en blijft jaarlijks vanaf 2025 op een stabiel niveau van ruim € 1 mio en zit dan daarmee ook iets boven het bestuurlijk bepaalde minimum niveau ad € 0,5

mio. Dit niveau is gewenst om eventuele staartverplichtingen en meerkosten, zoals die begin 2026 aan de orde zijn, en gezien de grote economische onzekerheden zoals door het CPB voor komende periode daarna voorzien worden, in de exploitatie van het Schap in eerste instantie en in beperkte mate zelf te kunnen opvangen. Het is de bedoeling dat hiermede extra, onverwachte gemeentelijke meerkosten zoveel mogelijk wordt voorkomen, maar nadrukkelijk dient gezegd te worden dat dit niet uitgesloten kan worden.

4. Uitgangspunten voor de jaarbegroting en meerjarenbegroting

De verwachting ten aanzien van het sociale en financiële beleid voor **het volgend jaar** wordt in de **jaarbegroting** vertaald, en voor de komende **vier jaar in de meerjarenbegroting**. Beide begrotingen zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals die onderstaand worden aangegeven. Deze uitgangspunten zijn gestoeld op bedrijfsspecifieke, regionale en landelijke ontwikkelingen die verwacht worden en zichtbaar zijn op het gebied van gesubsidieerde arbeid in het algemeen en de sector Sociale Werkvoorziening in het bijzonder. Door het m.i.v. 1-1-2023 wegvallen van de eerdere 100% aandeelhouders-relatie van het Schap met WAA groep nv, zijn de begrote resultaten van de NV, en de uitgangspunten hiervoor, niet meer direct maar nog slechts indirect en secundair van belang voor de begrotingen van het Schap en niet meer primair relevant voor en aangegeven in de (meerjaren)begrotingen van het Schap vanaf 2023.

De jaar- en meerjarenbegrotingen van het Schap zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Met ingang van 1-1-2015 is de nieuwe Participatiewet in werking getreden. De aparte regelingen WWB, WSW, Wajong en AWBZ dagbesteding ca. zijn samengevoegd tot één koepelregeling. De nieuwe wet is primair gericht op plaatsing van eenieder die, al dan niet tijdelijk, niet actief is in de arbeidsmarkt en aangewezen is op ondersteuning van de overheid, z.s.m. en met een zeer tijdelijke, minimale ondersteuning van de overheid terug te laten keren naar de reguliere arbeidsmarkt. Vanaf 2015 is geen instroom meer in de WSW en worden alle mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt door gemeenten zo veel mogelijk bemiddeld naar reguliere arbeid. Voor diegene waar dit niet mogelijk voor is, zorgen gemeenten zélf - al dan niet via regionale werkbedrijven - voor passende activiteiten voor deze groepen. WAA staat alleen aan de lat voor de uitvoering van de WSW.
2. Voor het budgetvolume WSW geldt als uitgangspunt een taakstelling voor 2027 van 380,4 SE (incl. Begeleid Werken, Werken in buurten en bij lokale werkgevers). Doordat vanaf 2015 geen instroom meer plaatsvindt daalt de gemiddelde bezetting WSW naar verwachting t/m 2030 jaarlijks met gemiddeld 9%, naar een niveau van 276,2 SE per eind 2030. Deze verwachte uitstroom is hoger dan in voorgaande begrotingen verwacht, o.a. door toenemende uitstroom a.g.v. uitval van WSW-ers, die hierdoor instromen in WIA en prepensioen.
3. Op basis van het strategisch plan "Samen Anders!" 2015 - 2020 zijn alle activiteiten voor eigen risico en rekening van WAA inmiddels afgebouwd t.g.v. externe plaatsingen van WSW-capaciteit voor en onder regie van derden. Activiteiten met relatief weinig raakvlak met onze WSW-bezetting zijn in 2018 vervreemd. De strategische koers en uitgangspunten zoals die toen benoemd zijn, blijven ook vanaf 1-1-2023 voor zowel WAA en in haar verlengde de uitvoeringsorganisatie WAA groep nv van toepassing en normatief.
4. De 'beschutte groep' SW-medewerkers met een lagere loonwaarde (<30%) is vanaf 2018 in zijn geheel door de gemeenten zelf overgenomen, incl. alle financiële resultaten hierop, en door WAA groep in zijn geheel afgebouwd. In de financiële exploitatie vanaf 2018 zijn de effecten hiervan zowel in operationele zin als qua frictie opgenomen en financieel op hoofdlijnen vertaald in zowel de jaar- als meerjarenbegroting. Met het m.i.v. 2023 vervreemden van het belang in WAA groep nv, heeft het Schap de directe aansturing en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de WSW voor ook de zgn. 'niet beschutte groep' WSW-ers vervreemd en in zijn geheel afgebouwd. Het Schap richt zich vanaf 2023 nog sec op haar primaire wettelijke kerntaak zijnde voor, door en namens de gemeenten regievoering over, toezicht houden op en verantwoording afleggen over de onderdelen van de WSW die niet direct gerelateerd zijn aan passende plaatsing.
5. Bij de ombouw en krimp van de organisatie en vervreemding resp. afstoten van activiteiten is rekening gehouden met frictiekosten bij WAA groep nv. In lijn met "Samen Anders!" geldt hierbij dat WAA Groep nv deze kosten kan en mag declareren bij het Schap voor zover de hiervoor gereserveerde middelen bij het Schap hiervoor toereikend zijn.

6. De gehele doelgroep WSW is op basis van een IOP (Individueel Ontwikkelingsplan) gescreend en ingedeeld op basis van loonwaarde. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen WSW-ers met een verwachte loonwaarde die hoger is dan de te verwachten individuele begeleidingskosten (de 'niet beschutte groep') en WSW-ers waar dit waarschijnlijk niet het geval is ('de beschutte groep'). De 'niet beschutte groep' is zoveel mogelijk extern geplaatst als Detacheringen, Begeleid werken of in Werken op locatie. De 'beschutte groep' is door de deelnemende gemeenten zelf zoveel mogelijk geplaatst via het concept "Werken in buurten".
7. In tegenstelling tot de jaren t/m 2022, is de ontwikkeling van het subsidieresultaat vanaf 2023 niet meer toonaangevend in de ontwikkeling van het totale tekort van WAA.
8. De stijging van de loonkosten van het reguliere personeel is vanaf 2023 niet meer direct maar wel indirect van belang voor het Schap omdat zij de personele capaciteit voor al haar activiteiten inkoopt bij WAA groep nv. In deze begroting is hierbij rekening gehouden met jaarlijks loonindexatie van 3,3% en prijsinflatie van 2,2% o.b.v. de MEV 2025 voor de periode 2027-2030.
9. In de meerjarenraming van het Schap als WAA groep nv is rekening gehouden met de meest recente prognoses van het CPB (juli 2025). In de 1^e begrotingswijzigingen van 2026 en in deze primaire begroting 2027 is met onzekerheden als de gevolgen van het globaal zeer volatiele algehele economische beleid en onzekere economische klimaat resp. een uitloop van de oorlog in de Oekraïne als volgt rekening gehouden:
 - In het begrote resultaat 2026 is een extra voorzichtigheidsbuffer van € 250.000 in de toegevoegde waarde opgenomen. In de primaire Begroting 2027 is € 236.000 hiervoor opgenomen.
 - Voor 2026 en volgende jaren zijn in dit kader eventuele extra kosten én eventuele compensatie hiervoor beiden als PM opgenomen.
10. Het tekort a.g.v. het negatieve concernresultaat wordt, behalve door de gemeentelijke vergoeding voor WSW dienstverlening, opgevangen door:
 - a) de inzet van de bestemmingsreserve (ter dekking van frictiekosten).
 - b) de al genoemde vrijval van de bestemmingsreserve frictie ad € 200.000 in 2026 en een extra vrijval van € 100.000 in 2027 en 2028.
 - c) door een achtervanger van de vrije algemene reserves middels een zgn. egalisatiefonds resp. weerstandsvermogen. De vrije reserves van WAA Venlo e.o. bedragen begin en eind 2026 naar verwachting structureel ongeveer € 0,5 mio en een aanvullende extra buffer van € 0,7 mio voor incidentele mogelijke incidentele extra (meer)kosten.

Op basis van de genoemde uitgangspunten ziet de meerjarenbegroting er als volgt uit:

Primaire Begroting 2027

Meerjarenraming Schap na Samen Verder!

Meerjarenperspectief (in € x 1.000)	2026 Primair begroot	2026 1e begroot wijziging	2027 begroot	2028 begroot	2029 begroot	2030 begroot
Bijdrage Gemeenten inzake kosten d.v.o.	189	200	319	338	458	478
Overige baten	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	189	200	319	338	458	478
Reorganisatie-/frictiekst.	200	244	95	56	56	200
Overige kosten	389	400	419	438	458	478
Totaal lasten	589	644	514	494	514	678
Exploitatieresultaat	-400	-444	-195	-156	-56	-200
Bijdrage Schap aan NV	0	0	0	0	0	0
Concernresultaat	-400	-444	-195	-156	-56	-200
Onttrekking bestemmingsreserve	200	244	95	56	56	200
Vrijval bestemmingsreserve	200	200	100	100	0	0
Toevoeging bestemmingsreserve	0	PM	0	0	0	0
Onttrekking (+) /toevoeg (-). vrije reserve	0	0	0	0	0	0
Concern resultaat na dekking	0	0	0	0	0	0

eigen vermogen

1277

1277

1277

1277

1277

1277

Onderstaand de meerjarenbegroting weergegeven in structurele en incidentele baten en lasten conform het model Begrotingsevenwicht zoals voorgeschreven door het BBV:

Begrotingsevenwicht Schap	2026						2027			2028			2029			2030			
	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	totaal	waarvan incidenteel	structureel	
Recapitulatie begrotingsevenwicht (in € 1.000)																			
Lasten programma Wsw	644	244	400	514	95	419	494	56	438	514	56	458	678	200	478				
Totaal lasten programma's	644	244	400	514	95	419	494	56	438	514	56	458	678	200	478				
Baten programma Wsw	200	0	200	319	0	319	338	0	338	458	0	458	478	0	478				
Totaal baten programma's	200	0	200	319	0	319	338	0	338	458	0	458	478	0	478				
Saldo van baten en lasten programma's	-444	-244	-200	-195	-95	-100	-156	-56	-100	-56	-56	0	-200	-200	0				
lasten algemeen dekkingsmiddel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
lasten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
lasten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
lasten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Totaal lasten diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
baten algemeen dekkingsmiddel	444	244	200	195	95	100	156	56	100	156	56	100	200	200	0				
baten overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
baten vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
baten onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Totaal baten diverse	444	244	200	195	95	100	156	56	100	156	56	100	200	200	0				
Saldo van diverse lasten	444	244	200	195	95	100	156	56	100	156	56	100	200	200	0				
Saldo totale saldo van baten en lasten van programma's en diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Stortingen in reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Vrijval reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
Totaal structurele lasten			400			419			438			458			478				
Totaal structurele baten			400			419			438			458			478				
Structurele baten - structurele lasten			0			0			0			0			0				

Balans meerjarenoverzicht

Onderstaand een meerjarig overzicht van de geprognostiseerde balansposities van het Schap, waarin conform de verplichtingen vanuit de wet FIDO, zijn opgenomen de reserves en voorzieningen.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
x €1.000					
1. Activa					
1.1 Vaste activa					
1.1.1 Financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	0	0	0	0	0
1.2 Vlottende activa					
1.2.1 Uitzettingen korter dan 1 jaar	7.449	7.129	6.863	6.717	6.517
1.2.2 Liquide middelen	83	83	83	83	83
Totaal vlottende activa	7.532	7.212	6.946	6.800	6.600
Totaal activa	7.532	7.212	6.946	6.800	6.600
2. Passiva					
2.1 Vaste passiva					
Algemene reserve	500	500	500	500	500
Egalisatiereserve	777	777	777	777	777
Bestemmingsreserve	1.130	935	779	723	523
2.1.1 Totaal eigen vermogen	2.407	2.212	2.056	2.000	1.800
Geen voorzieningen	0	0	0	0	0
2.1.2 Totaal voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal reserves en voorzieningen	2.407	2.212	2.056	2.000	1.800
2.1.3 Vaste schulden langer dan 1 jaar	0	0	0	0	0
2.2 Vlottende passiva	5.125	5.000	4.890	4.800	4.800
Totaal passiva	7.532	7.212	6.946	6.800	6.600
Mutaties reserves:					
x €1.000					
Onttrekking bestemmingsreserve	244	95	56	56	200
Vrijval bestemmingsreserve	200	100	100	0	0
Toevoeging bestemmingsreserve	PM	0	0	0	0
Onttrekking egalisatiereserve	0	0	0	0	0
Totaal	444	195	156	56	200

De onttrekking van de bestemmingsreserve betreft bijdragen aan frictiekosten en projectkosten van WAA groep nv. De vrijval van de bestemmingsreserve 2026 en 2027+2028 betreft een bedrag van in totaal € 400.000 dat ultimo 2025 teveel is gereserveerd voor dekking van toekomstige frictiekosten. Dit bedrag zal conform bestuursbesluit (december 2024 resp. januari 2026) vrijvallen ter dekking van toekomstige exploitatietekorten van WAA Schap.

Overige paragrafen

1. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Het bestuur heeft in 2017 o.b.v. een modelmatige calculatie van het risico-/weerstandvermogen bepaald dat eventuele toekomstige positieve exploitatiesaldi tot een niveau van minimaal € 0,5 mio voor het Schap voldoende zijn als weerstandvermogen om de eerste algemene risico's binnen WAA zelf te kunnen opvangen. De deelnemende gemeenten zijn zich ervan bewust en zijn bereid bij grotere calamiteiten bij te (moeten) springen.

Onderstaand een overzicht van de kengetallen zoals genoemd in art. 11 van BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten):

Primaire begroting 2027	Verloop van de kengetallen					
	Werkelijk 2025	1e begr.-wijziging 2026	Primaire begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Netto schuldquote	-583%	-1204%	-693%	-608%	-437%	-377%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-583%	-1204%	-693%	-608%	-437%	-377%
Solvabiliteitsrisico	35%	32%	31%	30%	29%	27%
Structurele exploitatieruimte	-64%	-222%	-61%	-46%	-12%	-42%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote en de solvabiliteit nemen in de tijd af doordat het Schap (bijna) alles financiert met eigen vermogen én na 2024 geen leningen meer heeft en derhalve niet meer jaarlijks aflost op langlopende leningen. Dit in combinatie met een gelijkblijvend van vrije reserves. Alleen de bestemmingsreserve wordt geleidelijk aangesproken ter dekking van frictiekosten resp. valt deels geconditioneerd vrij voor het overschot. Hierdoor daalt de verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen en solvabiliteitsrisico zeer geleidelijk. De exploitatieruimte is vanaf 2025 tot en met 2030 negatief omdat er structureel een blijvend tekort op de exploitatie is dat met de structurele vrijval – én bijdrage uit de bestemmingsreserve structureel wordt gedekt tm 2028. Daarna is er alleen nog een structurele dekking uit de bestemmingsreserve frictie voor de feitelijke frictiekosten en geen aanvullende vrijval meer.

2. Paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing

De risico's die het Schap loopt als publiekrechtelijke organisatie zijn vanaf 2023 door de nieuwe organisatorische en Bestuurlijke constellatie fundamenteel anders van aard en omvang dan in de periode ervoor. Tot en met 2022 loopt het Schap als integraal uitvoerder van de WSW en enig aandeelhouder van haar WSW uitvoeringsorganisatie zowel direct als indirect risico uit hoofde van uitvoering van de WSW overall als uit het dagdagelijks plaatsen en begeleiden van mensen met een loonwaarde tot 70% in en onder reguliere marktsettings. Vanaf 2023 loopt het Schap alleen nog als ambtelijk opdrachtgever namens haar deelnemende gemeenten indirecte risico's voor het door WAA groep nv laten uitvoeren van de WSW onder haar eindverantwoordelijkheid en toezicht, en zijn de directe operationele en financiële risico's sterk beperkt tot en door de kleinere eigen financiële huishouding onder het gesternte van de nieuwe strategische werkelijkheid en met inachtneming van de nieuwe bestuurlijke, operationele en contractuele afspraken onder Samen Verder!.

2.1 Risico's voor Schap als publiekrechtelijke organisatie

- **Risico: optimalisatie- en finetuning proces**

Ondanks dat WAA vanaf 2023 niet meer financieel verantwoordelijk is voor de concrete uitvoering van de WSW, en de krimp van de uitvoeringsorganisatie WAA Groep nv met ingang van 2025 en in 2026 verder zal worden getemperd door een in het proces Samen Verder al aangegeven gewenste verbreding van de doelgroep bij WAA Groep nv, blijft het Schap wel voor, door en namens de

gemeenten bij gemeenschappelijke regeling aangewezen samenwerkingsverband eindverantwoordelijk voor de integrale uitvoering van de WSW. Het verder optimaliseren van het gehele proces van detacheren en van (aanvullende) maatregelen dat nodig is voor WAA groep nv om als aangewezen uitvoerder van deze taak dit kwalitatief en kwantitatief te kunnen blijven doen en duurzaam borgen, heeft dan wel vanaf 2023 geen direct maar wel een indirect effect op de exploitatie van WAA Venlo e.o. De mate waarin dit proces bij WAA groep nv slaagt is derhalve niet meer direct maar wel nog indirect een financieel risico voor WAA Venlo e.o. voor het geval de uitvoering niet kan (blijven) voldoen aan de vereiste minimum criteria van de WSW.

- **Risico: mogelijke herijking bestuurlijke constellatie WAA**

De nieuwe bestuurlijke constellatie van WAA vanaf 2023 zorgt bij het Schap voor een fundamentele wijziging in bestuurlijke taken en verantwoordelijkheid bij het Schap. De taken die het Schap vanaf 2023 heeft in het hele proces van integrale uitvoering aan de WSW, zijn hierbij beperkt tot regie en toezicht houden op de uitvoering van de WSW door de individuele gemeenten t.b.v. 'beschutte groep' WSW) en WAA groep nv voor de 'niet beschutte groep' WSW én het (laten) administreren en verantwoording afleggen aan zowel gemeenten als het Rijk (resp. Pantheia) hierover middels de maandelijkse prognose- en bezettingsstaten resp. periodieke wettelijke rapportages zoals b.v. Sisa etc. Deze nieuwe verantwoordelijkheden kunnen en zullen op termijn waarschijnlijk tot een andere invulling in vorm en inrichting van zowel administreren WSW als in de governance en daarmee bestuurlijke constellatie bij het Schap zorgen. Vooral nog is het nog niet zover en behoudens de veranderingen in financiële stromen en veranderingen die vanaf 2023 voortvloeien uit Samen Anders!, gaan de zaken going concern door en wordt voornamelijk geen veranderingen doorgevoerd in administratie voering van de WSW én in de wijze en vorm van regie en toezicht houden op de uitvoering WSW door het Schap. Maar het behoort zeker tot de mogelijkheden dat hier in de toekomst aanpassingen in komen. Door een verdergaande krimp van de WSW is het op een langere termijn ook de vraag of dan nog voldoende draagkracht en economy of scale is voor de deelnemende gemeenten om de uitvoering van de WSW bij een aparte eigen entiteit als het Schap te houden en/of het Schap als eigen entiteit an sich dan überhaupt nog wel standhoudt. Op termijn kan dit zorgen voor het aanpassen van de algemene Gemeenschappelijke Regeling tot bv sec een basis Bedrijfsvoeringregeling binnen de Wet Gemeenschappelijke Regelingen maar ook is er een risico voor continuïteit voor het Schap als Gemeenschappelijke Regeling en zelfstandige WSW organisatie.

- **Risico's uit hoofde van de WSW**

Met ingang van 2023 zijn de directe financiële risico's voor de uitvoering van de WSW niet meer van toepassing. Vanaf 1-1-2023 zijn de deelnemende gemeenten immers direct zélf financieel en volledig verantwoordelijk voor het totale subsidieresultaat WSW (= werkgeverskosten WSW t.o.v. rijksbijdrage WSW c.a.) En dan niet alleen zoals t/m 2022 voor sec de 'beschutte groep' WSW, maar vanaf 1-1-2023 voor de zgn. 'Gele' én 'Blauwe groep' WSW. Tevens zal na 2022 en wel vanaf 1-1-2023 onveranderd WAA Groep nv, en indirect daarmee de gemeente Venlo als nieuwe 100% eigenaar hiervan, en dus niet meer het Schap, volledig verantwoordelijk zijn voor het operationele resultaat dat voortvloeit uit de plaatsing en begeleiding van 'niet beschutte groep' WSW medewerkers. De rol van het Schap verandert daarmee definitief ook in financieel opzicht van een breed uitvoerend en risicodragend Shared Service Centre voor de integrale aansturing én uitvoering van de WSW t/m 2022, naar een kleine publiekrechtelijke samenwerking van gemeenten en een organisatie die gezamenlijk namens haar deelnemende gemeenten de WSW administratie inkoop bij WAA Groep nv, regie voert en toezicht houdt op de uitvoering van sec de WSW regeling vanaf 2023.

- **Risico's naar aanleiding van gemeentelijke herindeling**

Het herindelingsproces in de regio Noord-Limburg is voorlopig niet aan de orde maar daarom niet minder belangrijk. Dit proces is direct van belang voor WAA omdat een mogelijke verkleining van het WSW-verzorgingsgebied kan leiden tot een geringer gemeentelijk draagvlak via een lager aanbod van SW-geïndiceerd personeel. Hierdoor kan de bedrijfsvoering (nog) sterker onder druk komen te staan terwijl de financiële draagkracht onder de onderneming WAA kleiner wordt. Hierdoor kunnen in de toekomst activiteiten onder druk komen te staan. De risico's voor WAA vanuit deze optiek zijn bijna niet in te schatten maar daarom niet minder aanwezig.

- **Demografische risico's**

Het maatschappelijk probleem van een vergrijzende samenleving is ook bij WAA een issue dat bij WAA zelfs nog sterker doorwerkt dan in de samenleving. Een analyse van het SW-personeelbestand van WAA geeft aan dat de gemiddelde leeftijd hoger is dan het gemiddelde in den lande. Een stijging van de gemiddelde leeftijd gaat gepaard met een oplopende krimp en hogere uitvoeringskosten. Hierbij valt dan onder andere te denken aan hogere loonkosten per fte (meer functie-eindlonen) en hogere prepensioenkosten en vervangingskosten doordat meer gebruik gemaakt wordt van seniorenregelingen c.a.

Op nationaal niveau wordt steeds nadrukkelijker nagedacht over en gewerkt aan diverse maatregelen om werknemers langer in het arbeidsproces te houden. In de nieuwe Cao voor zowel WSW- als niet-WSW-personeel is deze beweging echter omgekeerd zichtbaar: seniorenregelingen en RVU/FPU-achtige modellen worden niet om- en afgebouwd maar uitgebouwd en kennen hele lange uitlooptermijnen voor zittend personeel en stimuleren zo medewerkers eerder om op relatief jonge leeftijd te stoppen met werken dan andersom. Dit omdat deze regelingen nog steeds gepaard gaan met financieel aantrekkelijke voorwaarden voor de medewerkers. Nog los van het sterk kostenverhogende effect van deze maatregelen voor de individuele bedrijven en gemeenten, zal duidelijk zijn dat bovenstaande ontwikkelingen een risico vormen voor de gemeenten zelf maar ook voor de bedrijfsvoering van WAA Groep nv en daarmee indirect voor de uitvoering van de WSW waarvoor het Schap verantwoordelijk is en blijft.

- **Fiscale risico's**

Vanaf 2016 is een breed en integraal vennootschapsbelastingmodel voor publiekrechtelijke organisaties van toepassing. WAA Venlo e.o. is hierbij aangemerkt als een Gemeenschappelijke Regeling die geen winststreven heeft en die zich om die reden niet als onderneming voor de vennootschapsbelasting kwalificeert. De uitvoeringsorganisatie WAA groep nv is te zien als een overheids-nv die sec de WSW uitvoert met haar werkactiviteiten en om die reden valt onder de vrijstellingsbepalingen van de nieuwe Wet Vpb. Beide vrijstellingen zijn eind 2017 formeel door de Belastingdienst goedgekeurd en bevestigd. De 100% dochtermaatschappijen van WAA groep nv, Beheermaatschappij Werkvoorziening Venlo bv en Vindt bv, zijn beide wel aangemerkt als formeel Vpb-plichtig, maar voeren feitelijk (momenteel) geen onderneming. Hierdoor is de materiële Vpb-plicht voor deze beide bedrijven nagenoeg nihil. Ondanks dat ten aanzien van fiscaliteiten en vennootschapsbelasting e.e.a. vanaf 2017 is uitgekristalliseerd en formeel is goedgekeurd, is het altijd maar de vraag of dit ook in de toekomst zo blijft. De hele wet- en regelgeving op dit terrein is nl. nog steeds volop in beweging. Hierdoor loopt WAA (en haar deelnemende gemeenten) het risico dat in de toekomst toch ooit mogelijke overschotten van het Schap en WAA groep nv worden 'afgeroomd' met vennootschapsbelasting.

Vanaf begin 2023 tot eind 2024 heeft bij WAA een zgn. integraal boekenonderzoek door de belastingdienst plaatsgevonden. Dit omdat WAA in de aselechte steekproef van de belastingdienst was gevallen. Primair was het boekonderzoek gericht op loonheffing, sociale premies en btw over het boekjaar 2022, met een doorsteek naar de jaren t/m 2024. Het onderzoek heeft dus bijna 2 jaar (!) in beslag genomen. Met als eindresultaat; geen enkele correctie en/of boete over alle jaren tm 2024 en een compliment van de fiscus t.a.v. fiscale cultuur, mindset en uitvoering binnen WAA voor fiscale zaken. Wel heeft de Belastingdienst naar aanleiding van dit boekonderzoek ten aanzien van de huidige vrijstellingen rondom btw verrekening voor gemeentelijke bijdragen en werkgeverslasten Wsw vanaf 2025 en verder enkele nieuwe, vooralsnog voorlopige standpunten ingenomen. Over de fiscale en juridische juistheid hiervan verschillen de meningen tussen de fiscus en WAA. Voor het Schap en WAA groep heeft dit geen directe gevolgen omdat alle dienstverlening belast was, is en blijft met btw voor beide organisaties. Maar e.e.a. kan mogelijk wel gevolgen hebben voor btw verrekening en btw compensatie van deze items bij deelnemende gemeenten. Omdat een mogelijke andere btw handelswijze in dit kader een landelijke uitstraling kan hebben, worden deze items ook landelijk als aandachtspunt bij de Wsw branchevereniging Cedris neergelegd. Eind 2024 heeft over het geheel een 1^e overleg tussen WAA ca en de fiscus plaatsgevonden waarin de zgn. feiten en omstandigheden gezamenlijk nader zijn uitgediept. Vervolgens was de verwachting dat er in Q3 van 2025 een meer definitief standpunt hierbij door de Belastingdienst zou worden ingenomen. Echter; eind november 2025 heeft de Belastingdienst aanvullende informatie opgevraagd en aangegeven meer tijd nodig te hebben om het geheel nader te bekijken. Vervolgens dient men dan nog een voorlopig standpunt in te nemen. Onbekend is nu hoe, wat en wanneer eea nu verder gaat. Als dat bekend is, zal WAA zich daarna, samen met haar fiscale adviseur en de deelnemende gemeenten, hierover beraden.

- **Financieringsrisico's**

In de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheid) is onder andere opgenomen dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen in hun begroting een treasurystatuut moeten opnemen, waarin een uiteenzetting wordt gegeven van de risico's met betrekking tot treasurybeheer. Voor een uiteenzetting van deze risico's wordt verwezen naar de toelichting onder 'Financiering'.

- **Risico's majeure bijzondere externe ontwikkelingen ten aanzien van Rijksbijdrage WSW**

Ondanks dat COVID-19 tot en met 2022 en de energiecrisis wel een fors effect hebben gehad op de bedrijfsvoering van WAA, zijn de effecten hiervoor voor sec het Schap op kortere termijn vooralsnog beperkt gebleven. Het zelfde geldt grotendeels voor de globale effecten en naweeën van de oorlogen in de Oekraïne. Alle risico's uit dien hoofde t.a.v. bedrijfsvoering liggen met ingang van 2023 primair bij WAA Groep nv en indirect nog bij het Schap. En ondanks dat e.e.a. vanaf 2023 dan wel minder in directe financiële zin het Schap raakt, kan o.a. de dreiging vanuit Rusland naar de rest van Europa én huidige grilligheid van globaal economisch beleid m.n. momenteel vanuit de USA, wel van invloed zijn op de wijze waarop het Rijk daarop inspeelt met wettelijke maatregelen die zowel direct als indirect uitvoering van de WSW en daarmee het toezicht c.a. hierop kunnen beïnvloeden.

2.2 Risico's in de uitvoering van de WSW

- **Aanwijzing en uitvoering WSW door WAA-groep nv**

Door de verkoop van het volledige aandelenbelang per 1-1-2023 loopt het Schap als Gemeenschappelijke Regeling geen directe risico's uit hoofde van het ondernemerschap. Omdat het Schap tot en met 2032 WAA groep nv heeft aangewezen als enige uitvoerder voor, door en namens haar voor de WSW, loopt het Schap indirect natuurlijk wel bedrijfsrisico's. Immers, de resultaten van WAA groep nv zullen van invloed zijn op de bedrijfsvoering van WAA groep nv en kunnen daarmee zowel in organisatie, aard en inhoud de uitvoering van de WSW raken. Een uitvoering waar het Schap toezicht op moet houden omdat zij hiervoor eindverantwoordelijk is. Het risico dat voortvloeit uit het ondernemerschap is altijd iets wat blijft, en is inherent aan de structuur en afzetmarkten waarop WAA groep nv opereert. En vanaf 2023 heeft het Schap daar geen directe bemoeienis meer mee maar toch; continuïteit van WAA Groep nv is in de huidige contractrelatie en voor de uitvoering van de WSW wel een direct issue voor het Schap. En daarmee is discontinuïteit van WAA groep nv een direct risico voor het Schap.

- **Risico: vervuilde gronden**

Het Schap was tot medio 2018 eigenaar van (onder-)gronden aan de Edisonstraat in Venlo en van de Kwekerij Roobeek. En ondanks dat zowel het complex aan de Edisonstraat als de Kwekerij vervreemd zijn, kan voor WAA t.a.v. milieuvervuilingen een staartverplichting uit voortvloeien. Ondanks het feit dat WAA van mening is dat momenteel geen sprake is van milieurisico's en/of vervuiling van ondergronden c.a., in welke zin dan ook, die niet in beeld en opgelost resp. afgekocht zijn, is hier wel altijd een latent risico aanwezig.

- **Risico: AVG**

Vanaf medio 2018 is in Europa een nieuwe privacywetgeving van kracht die de wettelijke bescherming van persoonsgegevens moet waarborgen. In Nederland is dit vertaald in (aanvullende) wetgeving in de vorm van een zgn. AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). Deze wet schrijft gedetailleerd voor hoe, wat en waar een organisatie moet omgaan met de bewaring en verstrekking van persoonsgegevens. Zeker aan een publieke organisatie als WAA, die werkt met een kwetsbare doelgroep, stelt deze wet hoge eisen zowel in middelen als doen en laten van mensen op dit gebied. WAA is in dit kader al een heel traject gelopen van zowel fysieke maatregelen als bewustwording en het als organisatie steeds alert zijn op alles in dit kader. En ondanks dat WAA van mening is dat zij momenteel "AVG-proof" is, moet nog het nodige gebeuren om op dit gebied ook op lange termijn volledig AVG-proof te blijven. In de AVG zijn boetes en bestuurlijke maatregelen vastgelegd indien hier niet aan voldaan wordt. En ondanks dat WAA op dit punt naar haar mening AVG-proof is, is het nu, maar ook in de toekomst nooit uit te sluiten dat iets op dat punt niet goed

gaat. Immers: WAA is en blijft een organisatie die draait om en met mensen. En mensen maken nu eenmaal fouten. Vanuit die optiek is nu, maar ook in de toekomst altijd een risico voor WAA en in het verlengde haar participanten.

- **Risico: cyberrisico's**

Recente voorvallen van organisaties die zijn aangevallen door hackers of internetcriminelen hebben aangetoond dat elke organisatie tegenwoordig risico loopt op verstoring of zelfs lamlegging van de interne werkprocessen door virussen a.g.v. malware of door bedreigingen via ransomware. WAA heeft tegen deze risico's wel maatregelen genomen, zowel fysiek en softwarematig als in risicoafdekking (cyberverzekering). Desondanks is algemeen bekend dat beveiliging tegen cyberrisico's vaak achter de nieuwste ontwikkelingen aanloopt, en dus altijd een latent cyberrisico aanwezig is.

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Na de verkoop van haar gronden in 2017 en 2018 heeft WAA Venlo e.o. geen kapitaalgoederen meer. Derhalve is geen sprake van onderhoud van kapitaalgoederen.

4. Financiering

WAA kent conform de wet FIDO een treasurystatuut en geeft jaarlijks in een aparte paragraaf in de begroting een beschouwing van de rente en financieringsontwikkelingen zoals het Schap die verwacht. Uitgangspunt is hierbij dat voldoende inzicht moet zijn in korte en langlopende financieringsrisico's van het Schap en op welke wijze het Schap deze risico's beheerst resp. beperkt. Indicatoren hiervoor zijn, naast het financieringsoverzicht, overzichten van leningenrisico's en renterisico's. Benchmarks hiervoor zijn de wettelijke criteria zoals die in de Wet FIDO zijn vastgelegd voor gemeenschappelijke regelingen.

Onderstaand zijn de kasgeldruimte en de renterisico's weergegeven. Deze overzichten zijn opgesteld volgens de voorschriften van de Wet FIDO. Uit beide overzichten blijkt dat het Schap, binnen de geldende marges en afzienbare tijd, voldoet aan de hiervoor geldende normen. Vanaf 2023 is er bij het Schap sprake van een nieuwe, fors lagere reguliere exploitatie. Er loopt wel nog een oude, langlopende lening met lineaire aflossing tot en met 2025 door, die vanaf 2023 niet primair meer de basis vormt voor de balans- en exploitatiefinanciering voor het Schap. Door de gewijzigde exploitatie wordt nl. miv 2023 zowel de kortlopende als langlopende financiering bij het Schap primair intern via een rekening courant met WAA Groep nv én door de inzet van vrij beschikbaar eigen vermogen (egaliseringsreserve en bestemmingsreserve) verzorgd. Over de jaren tot en met 2025 is er derhalve nog sprake van een tijdelijke overloop van uitlopende externe t.o.v. inlopende interne financiering.

1e kwartaal 2025

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo januari	7.424	11.425	4.001
ultimo februari	9.298	13.037	3.739
ultimo maart	8.246	11.948	3.702
(4) Gemiddelde van (3)			3.814
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
	Kasgeldlimiet (KGL)		53
(6a) = (5>4)	Ruimte onder de KGL		3.761
(6b) = (4>5)	Overschrijding van de KGL		
Berekening kasgeldlimiet (5)			
	Begrotingstotaal 2025		648
	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		53

2^e kwartaal 2025

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo april	9.871	13.686	3.815
ultimo mei	9.699	13.501	3.802
ultimo juni	9.596	13.289	3.693
(4) Gemiddelde van (3)			3.770
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(6a) = (5>4)	Kasgeldlimiet (KGL)		53
(6b) = (4>5)	Ruimte onder de KGL		3.717
Berekening kasgeldlimiet (5)	Overschrijding van de KGL		
	Begrotingstotaal 2025		648
	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		53

3^e kwartaal 2025

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo juli	9.792	13.341	3.549
ultimo augustus	9.785	13.181	3.396
ultimo september	10.298	13.932	3.634
(4) Gemiddelde van (3)			3.526
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(6a) = (5>4)	Kasgeldlimiet (KGL)		53
(6b) = (4>5)	Ruimte onder de KGL		3.473
Berekening kasgeldlimiet (5)	Overschrijding van de KGL		
	Begrotingstotaal 2025		648
	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		53

4^e kwartaal 2025

Stappen (1-4) Bedragen x € 1.000	(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Tekort(-) of overschot(+) vlottende middelen
ultimo oktober	11.411	15.047	3.636
ultimo november	10.255	13.951	3.696
ultimo december *	11.811	15.474	3.663
(4) Gemiddelde van (3)			3.665
Stappen (5-9)	Variabelen		Bedragen
(6a) = (5>4)	Kasgeldlimiet (KGL)		53
(6b) = (4>5)	Ruimte onder de KGL		3.612
Berekening kasgeldlimiet (5)	Overschrijding van de KGL		
	Begrotingstotaal 2024		648
	Percentage regeling		8,2%
(5) = (7) x (8) / 100	Kasgeldlimiet		53

*) voorlopige cijfers

Renterisico vaste schuld

Bedragen x € 1.000

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Primaire begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
(1)	Renteherziening	0	0	0	0	0	0
(2)	Aflossingen	150	0	0	0	0	0
(3)	Renterisico	150	0	0	0	0	0
(4)	Renterisiconorm	161	129	103	99	103	136
(5a) = (4>3)	Ruimte onder risiconorm		129	103	99	103	136
(5b) = 3>4)	Overschrijding risiconorm	11					
Berekening Renterisiconorm:							
(4a)	Totaal reguliere lasten boekjaar	803	644	514	494	514	678
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%	20%
(4) =(4a x 4b/100)	Renterisiconorm boekjaar	161	129	103	99	103	136

EMU saldo Primaire begroting 2027

EMU-saldo		x € 1000						
	Omschrijving	Realisatie	Begroting					
		2025 *)	2026 voor wijz.	2026 na 1e wijz.	2027	2028	2029	2030
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-314	-400	-444	-195	-156	-56	-200
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0	0	0
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0	0	0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	0	0	0	0	0	0	0
5	Baten uit bijdragen van andere overheden waaronder in het Schap deelnemende gemeenten, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	0	0	0	0	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten	0	0	0	0	0	0	0
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?							
Berekend EMU-saldo		-314	-400	-444	-195	-156	-56	-200

*) volgens voorlopige cijfers

5. Verbonden partijen

Het Schap is een Gemeenschappelijke Regeling die de WSW uitvoert namens de hierin deelnemende gemeenten Beesel, Bergen en Venlo. Het Schap was tot en met 1-1-2023 100% eigenaar van WAA groep nv, gevestigd aan de Prinsessesingel 10 te Venlo. WAA groep nv voert namens het Schap de WSW uit op basis van een contract. Het huidige contract is, met een voorbehoud van behoud voor de huidige organieke constellatie, verlengd en loopt tot en met 31 december 2032.

6. Lokale heffingen

Het Schap kent geen lokale heffingen.

7. Grondbeleid

Het Schap kent geen grondbeleid. Het Schap heeft, na de verkoop van haar gronden in 2017 en begin 2018, geen gronden meer in bezit.

Overzicht van baten en lasten begroting 2027

Overzicht van baten en lasten

	Primaire begroting 2027		Begroting 2026 na 1 ^e wijziging		Primaire begroting 2026		Werkelijk 2025*	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Vergoeding DVO gemeenten		319		200		189		179
Diverse baten		0		0		0		310
Totale baten				200		189		489
Administratiekosten	84		82		82		80	
Personeelskosten bestuur	29		28		28		27	
Rentekosten minus – opbrengsten	-91		-97		-105		-158	
Kosten uitplaatsingen en herindicatie	246		240		236		230	
Frictiekosten bijdrage aan NV	95		244		200		169	
Projectkosten bijdrage aan NV	PM		PM		0		310	
Overige algemene kosten	151		147		149		145	
Totale lasten		514		644		589		803
Exploitatieresultaat		-195		-444		-400		-314
Bijdrage aan WAA groep nv		0		0		0		0
Resultaat deelnemingen		0		0		0		0
Concernresultaat		-195		-444		-400		-314
Dekking concernresultaat:								
Gemeentelijke tekortfinanciering WSW		0		0		0		0
Begroot saldo baten en lasten		-195		-444		-400		-314
Onttrekkingen aan bestemmingsreserve		95		244		200		479
Vrijval bestemmingsreserve		100		200		200		200
Toevoegingen aan bestemmingsreserve		PM		PM		0		-310
Begroot resultaat (te dekken uit alg. reserve)		0		0		0		55

*) betreft voorlopige cijfers

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

Resultaat (te dekken uit algemene reserve)
 Mutaties in bestemmingsreserve
 Mutaties in werkkapitaal

Kasstroom uit operationele activiteiten

Desinvesteringen mat. vaste activa
 Resultaat deelnemingen

Kasstroom uit investeringsactiviteiten

Aflossingen van langlopende schulden

Kasstroom uit financieringsactiviteiten

Mutatie geldmiddelen

**) betreft voorlopige cijfers*

Saldi geldmiddelen BNG RC ca:

Beginstand boekjaar

Eindstand boekjaar

Mutatie

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1e wijziging	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025*
	0	0	0	55
	-195	-444	-400	-369
	+195	+444	+400	464
Kasstroom uit operationele activiteiten	0	0	0	150
	0	0	0	0
	0	0	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	0	0	0	0
	0	0	0	-150
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0	0	-150
Mutatie geldmiddelen	0	0	0	0
Saldi geldmiddelen BNG RC ca:				
Beginstand boekjaar	83	83	83	83
Eindstand boekjaar	83	83	83	83
Mutatie	0	0	0	0

Toelichting op de programmabegroting

Nadrukkelijk dient, idem als in alle jaarrekeningen en begrotingen vanaf 2018 tot en met 2022, rekening gehouden te worden dat bij elke vergelijking van alle jaren t/m 2017 van de kerncijfers, exploitatie e.d. van WAA op totaalniveau met de jaren vanaf 2018 tot en met 2022, dat de totale SW-populatie waarvoor WAA de WSW uitvoerde, vanaf 2018 tot en met 2022 fors lager was dan in voorgaande jaren. Er is nl. vanaf 1-1-2018 tot en met 2022 geen sprake meer van een integrale maar van een deelluitvoering van de WSW voor de gemeenten via WAA. Dit omdat gemeenten vanaf 1-1-2018 tot en met 2022 zélf aan de lat staan voor de uitvoering van het 'beschutte deel' van WSW.

Vanaf 1-1-2023 en verder gelden o.b.v. nieuwe bestuurlijke afspraken onder Samen Verder! andere financiële afspraken en verhoudingen tussen het Schap en haar participanten. En staat WAA Venlo e.o. in een andere hoedanigheid weer aan de lat voor de gehele SW populatie. Hierdoor zijn de kerncijfers, resultaten e.d. tot en met 2022 en die vanaf de 1^e begroting 2023 na wijziging en verder niet 1 op 1 meer inhoudelijk vergelijkbaar. Ook hiermede dient in alle vergelijkende cijfers vanaf 2023 ten opzichte van oudere jaren c.a. nadrukkelijk rekening gehouden te worden!

Vergoeding DVO gemeenten

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025
Vergoeding DVO Gemeenten	319	200	189	179
Totaal	319	200	189	179

Vanaf 2023 worden de kosten voor de WSW dienstverlening van het Schap, in lijn met bestuurlijk vastgestelde dienstverleningsovereenkomsten, jaarlijks geïndexeerd en direct bij de deelnemende gemeenten middels een factuur met 21% btw in rekening gebracht. Deze vergoeding moet in principe zorgen voor een sluitende exploitatie van het Schap resp. kostendekkend moet zijn.

De vergoeding DVO stijgt, naast reguliere indexatie, in 2027 omdat de dekking voor een belangrijk stuk van de uitvoeringskosten in het Schap middels een jaarlijkse vrijval uit de Bestemmingsreserve frictie, vanaf 2027 afneemt en daalt van € 200.000 in 2026 naar €100.000 voor de jaren 2027 en 2028. Dit omdat het verwachte vermogenoverschot in deze bestemmingsreserve geleidelijk vanaf 2023 geconditioneerd al wordt afgebouwd en het einde van deze geconditioneerde afbouw langzaam in zicht komt.

Diverse baten

Via doorbetaling van beschikbare middelen wordt elke compensatie door het Rijk ca voor een bijzondere situatie, in lijn met eerdere bestuurlijke besluitvorming vanaf 2020, volledig door gemeenten resp. Schap via het Schap doorbetaald aan WAA groep nv. Hierdoor worden de gevolgen van dergelijke issues op de bedrijfsvoering / exploitatie en de compensatie hiervoor binnen de overall WAA Sw uitvoeringsconstellatie zowel materieel als formeel gematched. Dit is in 2020 ev met de covid bijdrage en in 2023 met een compensatie energiekosten aan de orde geweest. In verband met het afwijkende en eenmalige karakter van zowel de ontvangst als doorbetaling van de eenmalige posten zoals bv Coronabijdrage resp. de energievergoeding, wordt een eventuele ontvangst van dit soort gelden apart verantwoord onder Diverse baten. De directe doorbetalingen aan WAA groep nv worden apart verantwoord onder Bijdragen van/aan Derden.

Voor 2025 is in de septembercirculaire 2025 door het Rijk een extra rijkssubsidie ad € 310.000 beschikbaar gesteld voor de transitie van Sw bedrijven naar brede, sociale ontwikkelbedrijven onder de noemer Impulsbudget. Deze extra subsidie, die primair voor alle Schapsgemeenten samen gebundeld wordt uitgekeerd in één totaal, is in 2025, in lijn met de gangbare gedragslijn vanaf 2025, door het Rijk in 2025 via de decentralisatie uitkering Participatie in één keer aan de centrumgemeente Venlo uitbetaald. In lijn met de vigerende bestuurlijke afspraken binnen WAA, heeft het Schap deze middelen in 2025 gedeclareerd bij de centrumgemeente. Deze middelen zijn

door het Schap in 2025 via een bestemmingsreserve gereserveerd voor op nacalculatiebasis door te betalen aan WAA groep nv. Hierdoor wordt het beschikbare budget geormerkt en 1 op 1 gekoppeld qua besteding aan het door het rijk beoogde doel én wordt de feitelijke besteding van de middelen ook direct en op een juiste wijze gematched in tijd en met de organieke plaats binnen de hele bestuurlijke WAA constellatie alwaar deze middelen feitelijk worden besteed. Omdat deze extra bijdrage voorlopig zijn toegekend voor de jaren na 2025 en derhalve vooralsnog zowel aard als omvang nog onzeker zijn vanaf 2026, zijn deze middelen in deze 1e begrotingswijziging van 2026/Primaire begroting 2027 van het Schap als PM meegenomen.

Personeelskosten bestuur

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1 ^e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025*
Salarissen en sociale premies	29	28	28	27
Totaal	29	28	28	27

* Voorlopige cijfers

Rentekosten minus –opbrengsten

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1 ^e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025 *)
Rentekosten leningen o/g			0	3
Rentekosten overige			0	130
Renteopbrengsten			105	-288
Totaal			-105	-158

* Voorlopige cijfers

In de primaire begroting 2027 dalen de netto rentekosten van langlopende leningen t.o.v. 2026 en voorgaande jaren door een afname van het liquiditeitsoverschot door reguliere aflossingen op langlopende leningen. Tevens is er, ondanks de aflossingen op een dividendschuld door WAA groep nv aan de aandeelhouder van met ingang van 2026 jaarlijks € 1.000.000, wel sprake van een dalend maar wel onveranderd positief financieringssaldo ten opzichte van de RC schuld aan WAA groep nv voor het schap. Dat financieringssaldo wordt rentedragend bij Rijkschatkist uitgezet tegen een rentevergoeding, die weliswaar dalende is van bijna 3,5% in 2024 naar 1,8% vanaf 2025 en verder, maar die wel onveranderd positief is.

Kosten uitplaatsingen en herindicatie

Dit betreft de vergoeding aan WAA groep nv voor het uitvoeren van uitplaatsingen en herindicatie van de WSW, conform de Uitvoerings- en plaatsingsovereenkomst tussen het Schap en WAA groep nv. In 2027 is € 246.000 begroot (2026: € 240.000).

Projectkosten bijdrage aan NV

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025 *
Projectkosten bijdrage aan NV	PM	PM	0	310
Totaal	PM	PM	0	310

* Voorlopige cijfers

De bijdrage in de projectkosten aan WAA groep nv worden, op basis van bestuursbesluiten, gedekt uit de bestemmingsreserve. Vanaf 2025 betreft dit projectkosten voor de transitie van WAA groep nv naar een breed uitvoeringsbedrijf voor de Participatiewet voor en in nauwe samenwerking met het sociaal domein van de gemeente Venlo. Dit door middel van het project 'Samen Verder 2.0' resp. 1M20.

Friciekosten bijdrage aan NV

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1 ^e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025 *
Friciekosten bijdrage aan NV	95	244	200	169
Totaal	95	244	200	169

* Voorlopige cijfers

De frictiekosten betreffen vooral personeelskosten van boventallig en vervanging van zittend personeel vanuit strategische ombouwoperaties. Deze worden op basis van bestuursbesluiten gedekt uit de bestemmingsreserve frictie.

Overige algemene kosten

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1 ^e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025*
Accountantskosten	76	72	69	65
Kosten modernisering WSW	0	0	0	0
Onvoorzien	15	15	15	0
Overige	70	60	65	80
Totaal	151	147	149	145

* Voorlopige cijfers

De kosten modernisering WSW betreffen m.n. de inzet van externe deskundigen namens alle drie de deelnemende gemeenten vanuit de Wsw voor het borgen van een blijvend passende Wsw uitvoering bij de integratie van WAA en het sociale domein van de gemeente Venlo. Tot 2023 is hier nog sprake van uitloop van het Schapsproject Samen Verder! maar vanaf 2024 en verder is Samen Verder 2.0 aan de orde en is dit een volledige WAA groep nv- gemeente Venlo aangelegenheid geworden.

Onder de post Onvoorzien en overige zijn, naast een budget voor onvoorziene zaken, in 2026 en 2027 (evenals voorgaande jaren) ook middelen begroot om eventuele incidentele extra externe kosten, zoals oa fiscale ondersteuning bij het lopende fiscale boekenonderzoek en een eventueel vervolg daarop in een bezwaar- resp. beroepsprocedure, in eerste lijn te dekken en om eventuele staartverplichtingen uit voorgaande jaren op te kunnen opvangen.

Bijdragen aan WAA groep nv

Onder deze post wordt incidentele Rijkscompensatie voor de Wsw uitvoering, die volledig door gemeenten wordt ontvangen van het Rijk, via het Schap doorbetaald aan WAA groep nv. Dit is in lijn met eerdere bestuurlijke besluitvorming vanaf 2020. Hierdoor worden de gevolgen hiervan op de bedrijfsvoering / exploitatie en de compensatie hiervoor binnen de WAA constellatie zowel materieel als formeel gematched. In verband met het afwijkende en eenmalige karakter van zowel de ontvangst als doorbetaling van deze bijdrage van het Rijk resp. gemeenten via de Rijksbijdrage WSW, wordt de ontvangst hiervan in de exploitatie van het Schap apart verantwoord onder Diverse baten. De doorbetaling aan WAA groep nv wordt ook apart verantwoord onder deze post Bijdragen van/aan Derden.

Onttrekkingen uit bestemmingsreserve

De hierboven vermelde bijdragen in projectkosten en frictiekosten aan WAA groep nv worden op basis van bestuursbesluiten gedekt uit bestemmingsreserves.

	Primaire begroting 2027	Begroting 2026 na 1 ^e wijzig.	Primaire begroting 2026	Werkelijk 2025*
Projectkosten bijdrage aan NV	PM	PM	0	310
Frictiekosten bijdrage aan NV	95	244	200	169
Totaal onttrekkingen	95	244	200	479

Toevoeging aan bestemmingsreserve

Vanaf 2025 en verder is de jaarlijkse toevoeging vanuit de rijksbudget Impulsgelden t.b.v. de transitie van de sociale werkbedrijven aan de bestemmingsreserve voorzien maar omdat de middelen nog niet ten finale bekend en toegewezen zijn, is dit PM begroot. De in voorgaande jaren gereserveerde frictiemiddelen zijn naar verwachting toereikend om de geplande ombouw/transitie van WAA volledig te financieren. Een toevoeging van de Bestemmingsreserve voor frictie is derhalve niet aan de orde én uit dien hoofde ook niet geraamd

Vrijval uit bestemmingsreserve

Vanaf 2024 tot en met 2027 is, t.g.v. verwachte boven-matigheid van deze reserve vanaf 2020, een jaarlijkse vrijval begroot uit de bestemmingsreserve voor frictie. Voor de jaren 2025 en 2026 was dit jaarlijks € 200.000 en in 2027 en 2028 ten finale nogmaals jaarlijks € 100.000. Dit omdat de in voorgaande jaren gereserveerde frictiemiddelen per ultimo 2025 naar verwachting voor in totaal € 600.000 bovenmatig en niet meer direct noodzakelijk zijn om de geplande ombouw/transitie van WAA uit hoofde van het strategische plan "Samen Anders!" volledig af te financieren. De jaarlijkse vrijval vanaf 2025 gespreid over vijf jaren geschiedt conform genomen bestuursbesluiten.

Gemeentelijke bijdrage WSW ter financiering van het tekort

Zoals onder Vergoeding DVO Gemeenten al aangegeven, worden vanaf 2023 de kosten voor de dienstverlening van het Schap, in lijn met bestuurlijk vastgestelde dienstverleningsovereenkomsten, direct bij de deelnemende gemeenten middels een factuur in rekening gebracht. Deze vergoeding moet in principe zorgen voor een sluitende exploitatie van het Schap resp. kostendekkend zijn. Derhalve is een aanvullende exploitatiebijdrage van gemeenten dan in principe niet meer noodzakelijk en aan de orde. Eventuele overschotten op resp. tekorten op de DVO vergoedingen zullen vanaf 2023 tijdelijk ten gunste resp. ten laste van de algemene reserve van het Schap komen. Overschotten resp. tekorten boven het minimale weerstandsvermogen van het Schap ad € 0,5 mio zullen zo tijdelijk worden geparkeerd voor eventuele incidentele extra kosten boven begroting resp. in volgende jaren door het Schap worden ingezet ter egalisatie voor een sluitende exploitatie op lange termijn. Het Schap had en heeft ook in de toekomst immers geen winstdoel.

Taakvelden

Het Schap voert één programma uit, de Wet Sociale Werkvoorziening. De volledige exploitatie van WAA is hierop gericht, waardoor geen sprake is van overheadkosten, resp. kosten die gemaakt worden voor meerdere programma's. Er is derhalve bij het Schap alleen sprake van algemene overheadkosten zijnde indirecte kosten.

Overzicht Taakvelden
Begroting 2027 Schap primaire begroting

Taakvelden (in € 1.000)	Primaire Begroting 2027		Begroting 2026 na 1e wijziging		Primaire Begroting 2026		Realisatie 2025	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
0. Bestuur en Ondersteuning								
0.1 Bestuur		29		28		28		27
0.4 Overhead		234		229		230		535
0.5 Treasury		-91		-97		-105		-158
0.8 Overige baten en lasten		95		244		200	310	169
0.10 Mutaties reserves	195		444		400		679	310
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-0		-		-		-55	
6.0 Sociaal domein								
6.4 Begeleide Participatie	319	246	200	240	189	236	179	230
Totaal generaal	514	514	644	644	589	589	1.113	1.113

Overzicht van Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (in € 1000)	Primaire Begroting 2027		Begroting 2026 na 1e wijziging		Primaire Begroting 2026		Realisatie 2025	
	Baten	lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
0. Bestuur en Ondersteuning								
0.10 Mutaties reserves	195	0	444	0	400	-	679	310
6.0 Sociaal domein								
6.4 Begeleide Participatie	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Generaal	195	0	444	0	400	0	679	310